

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

7
2016

**Litt av hvert
Kjekt å ha!
Hva skjer?**

FMINs svar på BFOs spørsmål om utdanningsreformen

Høstkonferanse
for KAFO og BESO

Marinemesterskapet
i Bodø

Norske «snipere»
blant verdens beste

Heavy Airlift Wing
i Papa Ungarn!

*God Jul &
Godt Nytt År!*

SAAB

SOLUTIONS FOR ANY MISSION

SEA GIRAFFE
3D RADAR & IFF

**VIDEO SITUATIONAL
AWARENESS** SYSTEM

W-AIS

**HELICOPTER CONTROL
AND INTEGRATION**

**UNMANNED
AERIAL VEHICLES**

**NAVAL LASER
WARNING SYSTEM**

**SHIP CONTROL
SYSTEM**

**FIRE CONTROL
SYSTEM**

COMMS-**ESM**

TACTICAL **ICS**

RADAR-**ESM**

CBRN

**MEDICAL CARE
SYSTEM**

**UNDERWATER
SYSTEMS**

Presse- og informasjonstjenesten i Forsvaret

7
desember
2016

Denne gang kommer jeg heller ikke utenom å kommentere presse- og informasjonstjenesten i Forsvaret, nærmere bestemt i forsvarsgrenene Hær, Sjø, Luft og Heimevern. Offisersbladet er en del av den frie fagmilitære presse, og er alltid på jakt etter å formidle militær aktivitet/øvelser, samt alt om nytt materiell som kan være av interesse for leserne. Ingenting er hyggeligere enn å få kommet seg ut og vekk fra kontorpulten og ut der det skjer. Dessuten er dette den gledelige delen av informasjons-arbeidet. For det er jo mer enn nok av ikke fullt så positive saker å skrive om i disse dager. Med dette i bakhodet, skulle det være en selvfølgelighet at Forsvarets politiske og militære ledelse ønsker seg god dekning av positiv aktivitet og materiellfornyelse. Jeg regner med at det er en av de viktigste oppgavene til en presse- og informasjonsoffiser, nemlig å invitere og koordinere med pressen, når det skjer interessante ting sentralt/regionalt, eller internasjonalt for den saks skyld.

Nå er det slik at Offisersbladet svært sjelden får varsel fra Kommunikasjonsavdelingen/FD, annet enn én eller to dagers varsel til spesielle hendelser, medaljeparader og lignende i Oslo. Det går bra med kort varsel så lenge noe foregår i Oslo, men deltagelse som krever bestilling av fly og kanskje hotell-opphold, krever mer enn én dags varsel. På www.forsvaret.no må man lete lenge om man skal finne utfyllende informasjon om eksempelvis kommende øvelser. Et godt eksempel på manglende informasjon er storøvelsen REIN 2016, med over 5.000 mann der brigaden øver og blant andre HMKG, US Marine Corps og Befalsskolen for Hæren øver i skrivende stund (uke 46). Ikke et pip fra noen informasjons-ledd om gjennomføring av denne øvelsen, heller ingen invitasjon. Jeg så det tilfeldigvis på Hærens Facebook-side søndagen før øvelsen. Jeg har også tilfeldigvis fått vite at Sjøforsvaret også gjennomfører den store øvelsen FLOTIX i uke 46 – ingen varsel eller invitasjon. Offisersbladets dekning av slike øvelser må planlegges med flybestilling, hotellreservasjon, leiebil etc i god tid! Jeg beklager overfor mine lesere, at jeg ikke kan gi dere noe fra disse to store øvelsene.

Denne gang var det Hæren og Sjøforsvaret som ikke informerte/inviterte, men jeg hører for øvrig aldri noe fra Luftforsvaret heller. Er de ikke interessert i å få ut informasjon om hva som skjer i sine forsvarsgrener? Ønsker ikke Forsvaret andre til stede enn Forsvarets Forum og sine egne PIO'er? Har Forsvaret virkelig blitt såpass lukket? Det finnes ett unntak, og det er Heimevernet. Infofolket der gjør sin plikt – de informerer og inviterer når det skjer noe i «teigen». De er proaktive, og det setter i alle fall jeg stor pris på.

Til slutt en liten bønn til våre politikere. Dere må ikke ofre Forsvaret til fordel for distriktpolitikk, eller radbrekke Forsvaret på «hestehandelsalter» for den saks skyld!

Til slutt ønsker jeg alle lesere en Riktig God Jul & et Godt Nytt År!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPPESAMMENHANG

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

SALGSFABRIKKEN AS
2211 Kongsvinger
caroline@salgsfabrikken.no, Mobil: 918 14 222

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punktprikke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

KNM Skjold i Nordnorsk vinterlandskap.
Foto: Morten Opedal, Sjøforsvaret

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 1. desember 2016
(Bekreftet opplag 2015: 10.182)

UTGIVELSESPLAN 2016:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 1 februar	20. januar	3. februar
Nr 2 april	31. mars	14. april
Nr 3 juni	9. juni	23. juni
Nr 4 august	11. august	25. august
Nr 5 oktober	22. september	6. oktober
Nr 6 desember	24. november	8. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

[facebook.com/bfo.no](https://www.facebook.com/bfo.no)
twitter.com/bfo12
[instagram.com/bfo12](https://www.instagram.com/bfo12)

BFOs KOLLEKTIVE INNBOFORSIKRING

blir nå enda bedre

ER DET SLIK VERDENS BESTE INNBOFORSIKRING SER UT?

- ✓ En skreddersydd løsning for deg som jobber i det militære
- ✓ Ingen øvre forsikringssum
- ✓ Dekning over hele verden (innbo utland)
- ✓ Containerforsikring inkludert
- ✓ Utvidet dekning på forbrukerelektronikk
- ✓ Superdekning er som tidligere inkludert

Alt til bare 100 kroner i måneden. Har du råd til å la være?
Gjelder fra 01.01.2017.

Vil du vite mer?

**RING 21 07 57 40 ELLER GÅ INN PÅ
WWW.BFO.NO/FORSIKRING**

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

FASTE SAKER:

Redaktøren: Presse- og informasjonstjenesten i Forsvaret	3
Filmanmeldelse	9
BFO leder: Veien videre og god jul	22
Giv akt!	23
Hva skjer?	24
KAFO&BESO	30
Litt av hvert	40 + 45
Litt av hvert – bøker	41 + 65
Tilbakeblikk	54
Kjekt å ha!	55
Leserinnelegg	56
Internasjonale nyheter	66

ARTIKLER:

Høstkonferansen 2016	6
Politisk avdømt – Forsvaret inn i fremtiden	10
Spørsmål til Forsvarsministeren	12
Marinen i rask utvikling	16
Et lite HV-område med stort ansvar!	34
Norske skarpskyttere blant verdens beste	36
Nasjonal Veterankonferanse for fjerde gang	42
Hva vet vi egentlig om Papa – Heavy Airlift Wing	46
Fransk visitt	50
Er Forsvaret den flinkeste gutten i klassen på logistikk?	52
En «kriger» med glimt i øyet	58
P-3 Orion Del 2	62

BFO-ungdommen var samlet til årets – Høstkonferansen 2016

Forventningsfulle elever, kadetter og BFO-ansatte sørget for en konferanse med stort faglig utbytte.

“ Høstkonferansen ga meg nyttig faglig påfyll

Velkomstkomiteen.

Det stemmes.

En engasjert Robert Mood holdt fast i deltakernes oppmerksomhet med spennende og relevante temaer.

Høstkonferansen/Gruppearbeid for luftkadettene.

TEKST BFO FOTO LARS-ANDREAS IRGENS

Denne konferansen er en arena for å finne og diskutere saker til KAFO (Kadett Forum) og BESO (Befalselevens Samarbeidsorgan) sine respektive handlingsprogram, samt gå gjennom vedtekter og årsberetninger. I løpet av helgen på Lillehammer var befals-elever og kadetter gjennom status fra skolene, gruppearbeid, diskusjoner i plenum, orienteringer fra BFO sentralt, samt interessante foredrag.

Forsvarsministeren tok seg også tid til å hilse til Høstkonferansen på storskjerm, der hun blant annet sa elevene og kadettene går en veldig spennende fremtid i møte, noe alle i salen var skjønt enige i. Ett av høydepunktene var foredraget til generaløyntnant Robert Mood. På sin sedvanlig rolige væremåte, øste han av sin tjenesteerfaring, når han snakket om ordets makt, ytringsfrihet, lederskap og hans tanker om fremtidens forsvar. Han understøttet dette med eksempler fra blant annet egen tjeneste som lagfører, GIH, og leder for FNs observatørkorps i Syria.

Flere ansatte fra BFOs sekretariat, samt leder BFO, Jens B

Jahren, fulgte elevene og kadettene gjennom hele helgen. Jens Jahren brukte god tid på å orientere om ting i tiden, med spesiell vekt på LTPen., noe både elevene og kadettene satt stor pris på. Det sosiale er også viktig under en slik konferanse. Det knyttes bånd og nettverk på tvers av forsvarsgrener og skoler, og det er ingen tvil om at den bringer folk nærmere hverandre og øker tverrfaglig forståelse. Festmiddag er alltid hyggelig, men aktiviteter som Shuffleboard-turnering og «Tacobonanza», var også med på å løfte stemningen.

Høstkonferansen ble tradisjonen tro avsluttet på søndag formiddag med valg av nye landsstyrer, før hver og en pakket snippeskene og reiste tilbake til skole, eksamen og øvelse. Den generelle tilbakemeldingen var at årets Høstkonferanse var en absolutt suksess!

KAFO og BESO sine nye landsstyrer presenteres på «Gule Sider» i denne utgaven.

“ Dette var en meget vel tilrettelagt Høstkonferanse!

ALLIERTE

AM. KRIGSDRAMA

MED: BRAD PITT, MARION COTILLARD, JARED HARRIS

REGI: ROBERT ZEMECKIS

MANUS: STEVEN KNIGHT

LENGDE: 2 TIMER 4 MIN

Av Nils Vermund Gjerstad

KRIGSROMANSE I CASABLANCA

Dette følelsesladde krigsdramaet drar stor veksler på klassikere som "Casablanca" (1942) og "To have and not have". Også denne filmen bruker den marokkanske havnebyen som kulisse for handlingen. Som kjent var det flere europeere i eksil i Casablanca under krigen. Mens Humphrey Bogard og Ingrid Bergman gestaltet hovedrollene i originalen har Brad Pitt og Marion Cotillard hovedrollene her. Ellers må det jo også nevnes at assosiasjonene til "Mr & Mrs Smith" (2005), hvor Brad Pitt og Angelina Jolie spilte konkurrerende leiemordere, er oppe i dagen.

Brad Pitt er den kanadiske etterretningsoffiseren Max som er stasjonert i Nord-Afrika. En dag får han i oppdrag å samarbeide med franske Marianne (Cotillard), som har ledet La Resistances mest suksessrike motstandsgruppe i Paris. De to må iscenesette at de er et ektepar, noe som er lettere sagt enn gjort. Etterhvert begynner de to å utvikle ekte følelser for hverandre, til tross for gjentatte advarsler om at man ikke må forelske seg i felten. Oppdraget til de to er å likvidere den tyske ambassadøren i Casablanca, som også er en lidenskapelig gambler.

Marianne er tøff i kampens hete, men Max mottar etterretningsinformasjon om at hun kanskje ikke er den som hun gir seg ut for å være, og at hans liv kan stå i fare. Noe som også forklarer den ironiske dobbeltbunnen i filmens tittel, "Allierte".

Evigunge Brad Pitt har de siste årene fått fartstid med krigsfilmer. For tre år siden så vi ham som tøff panservogn-offiser i "Fury" (2014) og noen år som enda litt råere spesialsoldat i

"Inglorious Basterds" (2009). Denne gangen er han mer polert, gentlemansaktig og velkledd, men gjør fremdeles en god rolle. Brad Pitt virker alltid som en kjekk og frisk James Dean, og ingen skulle tro at han er snart 53 år gammel. Franske Marion Cotillard fikk gjennombrudd i rollen som Edith Piaf i "La Vie en Rose" (2007) og har siden fått innpass i Hollywood-filmer. Piaf var forøvrig et samlende symbol for den franske motstandskampen under Den andre verdenskrig, så kanskje ikke tilfeldig at hun har fått den kvinnelige hovedrollen.

Regissør Robert Zemeckis er blant de beste håndverkerne i Hollywood, og er spesielt teknisk dyktig. Fotografier av ørkenlandskap og gater i Casablanca, samt av enger og bybilde i London er eminent. Zemeckis har regissert perler som "Back to the Future"-trilogien, "Forrest Gump" (1994) og "Beowulf" (2008). Med unntak av et par spektakulære scener fra Vietnamkrigen i "Forrest Gump" er "Allierte" hans første fullblods krigsdrama. Vi får håpe han lager flere innen denne sjangeren.

Politisk avdømt – Forsvaret inn i fremtiden

Da er en to års prosess for å etablere et forsvar for fremtiden blitt sluttført. Stortinget vedtok en ny innretning av forsvaret av Norge. De neste 20 årene skal retningen være høyteknologisk innrettet med stort fokus på strategiske kapasiteter. Det skal investeres mye og reduseres kraftig på tradisjonelle områder som utdanning. Nå starter det virkelige arbeidet – hvordan få det til.

AV JON VESTLI, KOMPETANSEUTVIKLER BFO

Denne artikkelen skal forsøke å oppsummere hva vi i BFO har jobbet for å realisere de siste to årene. Først gjennom aktiv deltakelse i Forsvarssjefens fagmilitære råd, deretter dialog med Forsvarsdepartementet frem mot avgivelsen av Langtidsplanen og innspurten mot endelig sluttbehandling. Hva ble resultatet og hva er veien videre?

Når arbeidet startet for to år siden var vi opptatt av detaljene i Forsvarssjefens råd. Strukturer, konsepter, innretning og endringen av organisasjonen var tunge temaer. Samtidig var økonomien en vanskelig ramme å forholde seg til (husk at det var et «null-alternativ, et +0,5 prosent-alternativ og et «hva må man ha-alternativ»»). Vi var bekymret for forsvarssjefens egne krav til interneffektivisering, og det siste vi fikk endret var tidsfastsettelsen for utdanningsreformen – den ble skjøvet fra 2017-18 til å starte i 2020.

Så ble det en frustrerende periode hvor det var stille – hva tenkte de i FD? Hva diskuterte de og hvorfor dro dette ut i langdrag? Vi fikk noe informasjon i møter, men mest kom i samtaler og etter hvert i media. Det var (og er) forunderlig at man ikke klarte å ha såpass tillit og tiltro til egen tenkning at dette måtte skje i de lukkede rom – i alt for stor grad.

Det ble også fort klart at det var de store linjer som måtte påvirkes da Langtidsplanen kom 17. juni. Totaløkonomien – inkludert balansen mellom friske midler og effektiviseringskrav, belyse konsekvensene av hva de (altfor) høye interneffektiviseringskravene vil bety for vår operative virksomhet og ikke minst endringene i utdanningssøylen, ble de viktigste temaene i møte med media, opinion og folkevalgte. Det faktum at Hæren og Heimevernet ble skjøvet ut av «en helhetlig plan» måtte også få oppmerksomhet i BFOs dialog med ulike miljøer og politiske partier. Samtidig fikk våre regionale og lokale

tillitsvalgte all den støtte de trengte for å påvirke og få frem informasjon om sine fagområder og leire som ble berørt i planen. Dette har vært en vanskelig balansegang og vi har lyktes med en god del når man leser gjennom Stortingets beslutning. De deler vår bekymring om finansieringen og de økonomiske beregningene, og de uttrykker samme bekymringen for optimistisk effektiviseringskrav som oss. Imidlertid er det dessverre mange av våre medlemmer som vil få en stor endring i sin hverdag og sitt liv – dette skulle vi ha vært foruten.

Resultatet av behandlingen i Stortinget ble i stort slik LTP'en la opp til. Gjennom prosessen og som en del av forliket, ble det lagt til en del avdelinger og økonomien ble påplussset. Det skal være helikopter på Bardufoss og HV-11 skal bestå til man har behandlet en egen landmaktstudie. Slaget om Andøya ble tapt, selv om det er store spørsmål ved det reelle innsparingspotensialet – iallfall i et samfunnsperspektiv hvor man allerede ser at storsamfunnet må inn med massive omstillingsressurser for å beholde et levedyktig lokalsamfunn. BFO mente at en delt løsning var både fornuftig og regningssvarende.

Flertallet i antall stemmer ble stort, men det var kun de tre store partiene som stilte seg bak forliket – ingen fra sentrum. Og nå skal det fortsatt investeres i ny teknologi som skal inn i strukturen før man gjennomfører de tunge organisasjonsendringene. Det ble også besluttet at mye av forsvaret, Hæren og Heimevernet, ikke har en avklart fremtid enda. Landmaktstudien og en utdanningsreform er to store prosjekter som starter nå, og skal være ferdige i løpet av sommeren 2017. Dette er særdeles dårlig tid på å behandle så store og komplekse problemstillinger.

I det store bildet vil det altså ikke bli noen tunge organisatoriske og faktiske endringer før rundt 2020-23, bortsett fra det som allerede pågår med HR og ledelse,

støtte og administrasjon. Antageligvis er det faktisk utdanningsreformen som vil være først ut til tross for at denne enda ikke er utredet. Der er kravet å frigi 530 millioner kroner (akkumulert) frem til utgangen av 2020. Da blir det spennende å se om man husker hva som står i Innstilling 62 S om dette hvor «Flertallet forutsetter at utdanningsreformens vektlegging av innsparing, effektivisering og rasjonalisering ikke skal gå på bekostning av utdanningskvaliteten». Det svaret får vi først om åtte til ti år...

Når det gjelder landmaktens videre

skjebne og utvikling ligger nå mandatet på bordet. Dette er åpent, men rammene er trange og handlingsrommets utstrekning usikkert. Retningen skal være mer integrert i NATO, men hva dette egentlig vil bety får vi svaret på nærmere som-meren.

Først og fremst er BFO fornøyd med at Stortinget har vært såpass tydelige som de har vært i forhold til den økonomien som må endres, og den usikkerhet som fortsatt er der med hensyn til balansen mellom friske midler og effektiviseringsgevinster samt den potensielle risikoen

dette gir. Men det er et forpliktende vedtak som skal gi en planramme som øker hvert år, og siktepunktet ligger vesentlig høyere enn der vi er i dag. Dette er veldig positivt. Imidlertid mener vi at det også i denne runden ligger an til å kunne bli fremtidig ubalanse mellom oppgaver, vedtatt struktur og økonomi. Det vil være svært krevende å være Regjering fremover – uavhengig av politisk sammensetning, med det vedtaket som nå er fattet.

Veien videre går nå via FDs iverksettelsesbrev til forsvarssektoren. Det er dette som vil beskrive hva, hvordan, hvorledes

og når Forsvaret skal utvikle seg mot en ny fremtid. Dette er enda ikke over – det har knapt begynt.

Vår forpliktelse er todelt; vi skal ivareta våre medlemmer og deres rettigheter i endringene, og samtidig sørge for at Norge får et forsvarlig forsvar. Du kan være trygg på at hele BFOs organisasjon vil ivareta deg og de avdelinger som vil bli berørt av endringene.

Dette er vår garanti til deg og Norge.

Spørsmål

til Forsvarsministeren

I forbindelse med sluttbehandlingen av Langtidsplanen for Forsvaret har Offisersbladet fått muligheten til å stille noen spørsmål til forsvarsministeren personlig. Her er hennes egne svar på tre sentrale saker for Befalets Fellesorganisasjon.

JON VESTLI/KOMPETANSEUTVIKLER BFO

OM FORHOLDET TIL NATO OG USA

Du har nå nylig fått gjennom en langtidsplan for Forsvaret som gir et planlagt fremtidig økonomisk løft på 165 milliarder kroner. Stortingets flertall stiller seg forpliktende bak hovedtrekkene og dette gir forutsigbarhet. Så ble det et – for de aller fleste, overraskende utfall på valget i USA.

Donald Trump har signalisert en tydeligere prioritering på bruken av og støtten gitt fra de amerikanske styrkene, og kravsetting til sine allierte om å realisere sine forpliktelser til NATO-alliansen. Han har også signalisert en ny isolasjonistisk innretning på sikkerhetspolitikken som kan ha overslagseffekter på forholdet til Russland og dermed også på norske interesser og sikkerhetspolitikk.

I lys av dette, og regjeringens forpliktelse på å bruke 2 prosent av BNP til forsvarssektoren, hvilke tanker gjør du deg om fremtiden nå?

Jeg er veldig glad for at Stortinget med stort flertall sluttet seg til alle hovedlinjene i langtidsplanen, og at regjeringen fikk fullt gjennomslag for et historisk økonomisk løft for forsvarssektoren. Det innebærer at Norge kan ta et større ansvar både for vår egen og alliertes sikkerhet. Jeg kommer til å fortsette jobben overfor allierte for å trekke deres oppmerksomhet nordover - til de strategiske utfordringene her som påvirker hele alliansen. Det har vi lyktes godt med så langt. Det siste drøye året har jeg hatt besøk av blant annet den amerikanske, britiske, tyske og franske forsvarsministeren. Felles for dem alle er at det er første gang på svært mange år at de kommer til Norge, og jeg har tatt alle med nordover for å gi dem førstehånds kunnskap om og innsikt i utfordringsbildet. Så mener jeg vi gjør klokt i å vente og se hvilken sikkerhetspolitikk den kommende amerikanske presidenten faktisk formulerer. USA er vår nærmeste

allierte, og har vært det gjennom skiftende tider og presidenter. Vi kommer til å fortsette det nære samarbeidet om norske og felles interesser.

LANGTIDSPLANEN OG STATSBUDDSJETETS BEHANDLING I STORTINGET

Behandlingen av forsvarsbudsjettet og langtidsplanen medførte flere strukturelle endringer som øker ressursbruken og samtidig reduserer den skisserte effektiviseringen som er vesentlig i LTP-økonomien. KJK, HV-11, Bell 412, forsvarsmusikken er alle eksempler på dette. Økonomien ble styrket i første del av perioden (2017), men forpliktelsene vil jo vare ut over det neste året.

Vil dette bety at forsvaret (eller forsvarssektoren) må være forberedt på å gjennomføre ytterligere effektiviser-

inger for å kunne realisere de andre planlagte endringene, for eksempel å etablere generalinspektørene som operative styrkesjefer med reelle operative planstaber?

Premisset i spørsmålet er nok ikke helt riktig. På de få områdene hvor Stortinget valgte å avvike fra langtidsplanen - KJK, bevaring av fem musikkorps og utsettelse av endringer i HVs distriktsstruktur inntil landmaktutredningen har konkludert, er også tiltakene i all hovedsak finansiert. Dette var et av regjeringens hovedkrav i forhandlingene, nettopp for å unngå den "fellen" Stortinget har skapt for forsvarssektoren ved tidligere strukturbeslutninger som ikke har vært finansiert. De 300 millionene som kom inn på toppen av den historiske økningen i friske midler på 1,9 milliarder regjeringen foreslo i budsjettet for 2017, er en

varig økning utover det som var lagt til grunn i LTP for å dekke det som da er en tilsvarende økt ambisjon. Forutsatt at Stortinget faktisk følger opp med de årlige bevilgningene planen legger opp til, mener jeg at det ikke bør være behov for ytterligere omfattende effektivisering utover hva planen legger opp til.

OM EFFEKTIVISERING

Langtidsplanen skal tilføre sektoren mye friske midler de neste årene. Samtidig er det også lagt inn svært høye krav om ytterligere effektivisering – både internt i sektoren og kravet om avbyråkratisering og effektivisering (AB&E-reformen) fra regjeringen. BFO mener det så å si er umulig å kunne levere så mye som FDs egne økonomer har lagt til grunn uten at dette har operative konsekvenser. For det har ikke vært reduksjoner i oppdragsporteføljen, og kravene til kvalitet i gjennomføringen vil være de samme i fremtiden; det være seg i rollen som kompani- eller fartøyssjef eller i rapporteringskravene til departementet. Det som allerede er i ferd

med å skje er at man nå forskyver kostnader fra et kapittel til et annet, eller at arbeidsoppgavene blir løst hos ledere som strengt tatt burde trent og utdannet seg selv og sin avdeling.

Hvilke tanker gjør du deg om det bildet vi presenterer over, og hvor absolutt er størrelsen på innsparingskravene der som det viser seg at de er kontraproduktive for å øke kampkraften?

Jeg er ikke uten videre enig i det bildet du tegner. Jeg mener at effektiviseringskravene, som er stilt til både Forsvaret og resten av etatene i sektoren, er ambisiøse, men realistiske. Intern omprioritering og effektivisering har vært en bærende økonomisk forutsetning i alle foregående langtidsplaner. Forskjellen er at vi denne gangen har et solid og helt konkret underlag for hvor, hvordan og når gevinstrealiseringen skal skje, ikke minst gjennom arbeidet som ble gjort av McKinsey, og Forsvarets og FDs oppfølging av dette. Det er også for første gang regnet inn reelle omstillingskostnader. Husk også at

effektiviseringen skal dekke både kravet til AB&E og tiltak internt i sektoren. Det er altså ikke to effektiviseringskrav.

OM UTDANNING

BFO mener at utdanningsområdet i langtidsplanen er for dårlig begrunnet. Vi er enige i at man må evaluere for så å endre, men ikke før ny militær ordning har «fått satt seg». Utdanning har vi også diskutert i det offentlige rom, og vi har nok forskjellige syn på den betydningen utdanningsinstitusjonene har for å ivareta og utvikle den militære profesjon. Det er heller ikke mulig å få gode svar fra FD om hvorfor man har det så travelt i gjennomføringen av endringen – rent bortsett fra det økonomiske perspektivet. Vi er redde for at dette potensielt kan medføre en reduksjon i kvalitet på den viktigste ressursen forsvaret besitter – menneskene. Erfaringene fra Danmark og Sverige viser med all tydelighet hvilken risiko som ligger i å gjennomføre to eller flere radikale endringer innenfor HR-området samtidig. Vi er nå i start-

gropen på generasjonsprosjektet «Ny militær ordning», og skal samtidig gjennomføre en dramatisk endring i rekrutteringen til krigsskolene, vilkårene for kadettene under utdanningen og endringer i pedagogikk så vel som fag. Dette er ikke en oppskrift for fremtidig suksess.

Hva er forsvarsministerens personlige syn på betydningen og utviklingen av en tydelig og enhetlig militær profesjon, og hvorfor er det – rent bortsett fra økonomien, så stort behov for å gjennomføre denne endringen før man vet utfallet av NMO og ser det nye behovet for utdanning?

Reformen av Forsvarets utdanningssystem skal ivareta egenarten til den militære profesjonsutdanningen, sikre god kvalitet i utdanningen og kan tilpasses endrede forutsetninger og behov. Reform er overmodent, og har vært forsøkt – og utsatt eller ikke gjennomført – flere ganger gjennom de siste tre langtidsplanperiodene. Det har vært et vesentlig poeng for regjeringen å ta noen prinsipielle beslutninger før militærordningen har satt seg og på den måten gi ytterligere retning til implementeringen av ordningen. Vi skal forme en ny og fortsatt solid offiserrolle, og kan ikke fortsette å utdanne offiserer etter gårdsdagens modell i fire år til. Du viser til Sverige og Danmark, der erfaringene nok er mer varierte enn du beskriver, og der de også har gjort en del andre ting enn det som ligger i vår reform. Og ser vi til Nederland, er det klare rådet derfra ikke å reformere i «etapper», men å reformere utdanningssystemet for OF og OR parallelt i et helhetlig system.

Vi må skape et utdanningssystem på profesjonens premisser, og vi må sette den militære kjernekompetansen i sentrum og ivareta de grenvise kompetansebehovene. Dette er hele tanken bak regjeringens forslag, og reformen ivaretar dette. Krigsskolene er og vil fortsatt være viktige kulturbærere. Krigsskolene blir værende geografisk der de er, og med egen skolesjef. Altså: De skal ikke slås sammen fysisk eller flyttes. Totalt bruker Forsvaret om lag 2,5 mrd kroner årlig og 1600 årsverk på utdanning. På de tre krigsskolene er det til sammen kun 190 (årlig) studenter. Totalt antall studenter på de akkrediterte høyskolene er 619.

Marinen i rask utvikling

Det siste året er det gjennomført omfattende omstillinger i Sjøforsvaret for å kunne styrke den operative evnen, ved å bemanne flere fartøyer og seile mer. På samme tid har Sjøforsvaret et betydelig etterslep på vedlikehold og reservedeler, dette krever mye av mange og de er i gang. Den største maritime øvelsen i år, Flotex 2016, er gjennomført og i forkant av den, Marinemesterskapet 2016.

TEKSTANSVARLIG RAGNAR DAHL
Foto SST P&I og BFO

EN UKE SAMMEN MED MARINEN

BFO bestemte seg for å følge Marinen i en uke, samtidig som Marinemesterskapet 2016 ble gjennomført i Bodø. Reisen startet i Bergen med et møte med sjef Marinen, seilas med KNM Roald Amundsen og så overvære Marinemesterskapet 2016. I løpet av uken ble det gjennomført møter med sjefer, informasjonsmøter, ATV-møte, medlemsmøter og stands. Vi skulle være synlig og det var ATV Marinen John Strømseng og HTV FOH Hans Petter Myrseth som var ansvarlig for programmet. Fra BFOs sekretariat deltok nestleder Rune Rudberg, forhandlingsleder Ragnar Dahl, frikjøptillitsvalgt Gunnar Lie Eide, og HTV Luft Lars Erik Jamtli.

MØTE MED SJEF MARINEN

Vi dro ned til Korvetten for å møte sjefen for Marinen. Jeg tenkte litt lattermild i mitt stille sinn at her sitter BFO ATVen i Fregatten og sjef Marinen i Korvetten.

Vi møtte en smilende og imøtekommende Flaggkommandør Bjørn-Erik Marthinsen på hans kontor. Marthinsen er sjef for Marinen, (det som tidligere het Kysteskadren). Han er en tillitsvekkende, entusiastisk og dedikert offiser som med sin trygge væremåte, oppfordret til meningsutvekslinger om sentrale tema for Marinen.

Den innledne praten dreide seg om betydningen av et velutviklet partssamarbeid mellom arbeidsgiver og de tillitsvalgte, herunder hvordan et godt samarbeid bidrar til fornuftige- og hensiktsmessige løsninger. Det ble videre diskutert konsekvenser av endringer i LTP ifh til Forsvarets mulighet til fortsatt å styrke den operative evnen. Diskusjon om hvorfor Sjøforsvaret har så få kvinnelige skipssjefer. Utfordringer med ny utdanningsordning ifh til Sjøforsvarets behov. Videre var konvertering til OR og hvilke utfordringer

Nestleder Rune Rudberg og FRITV Jon Strømseng i samtale med sjefen for Marinen.

dette skaper et naturlig tema. Vi utvekslet også fordeler og ulemper med tidsbegrensede/ikke tidsbegrensede stillinger i Marinen mv. Mange nyttige innspill som BFO tar med seg videre.

Rune Rudberg sier at BFO har som en forutsetning, for enhver omstilling, at den skal være lønnsom og målbar. Med bakgrunn i dette spør han Marthinsen om omstillingen i Sjøforsvaret har gitt ønsket effekt og hva er status både mht vedlikehold og antall fartøyer som seiler. Marinesjefen retter seg i stolen og svarer:

«Ved intern omprioritering og omstilling har Sjøforsvaret slanket landstrukturen og flyttet en stor andel kompetent personell om bord. Denne høsten har Marinen bemannet en ekstra fregatt og en ekstra korvett. For første gang seiles og opereres nå fire Fridtjof Nansen-klasse fregatter og fem Skjold-klasse korvetter. Sammen med mineryddere, støttefartøyer, marinejegere, kystjegere, minedykkere og et antall ubåter mønstrer årets maritime øvelse «FLOTEx» det største antall norske fartøyer og operative avdelinger på svært lenge. Den operative evnen er i en sterkt stigende utvikling.

I en tid der den sikkerhetspolitiske situasjonen skaper nye spenningsforhold er det viktig at operativ tilgjengelighet til våre

sjøstridskrefter står i forhold til behovene. Dette er erkjent, og regjeringens økte økonomiske rammer til Marinen, har gitt forhøyet prioritet til vedlikehold og reservedelsanskaffelser. Marinens oppgave er å omsette dette i operativ evne og økt tilstedeværelse i våre strategisk viktige områder i nord, og samtidig ivareta internasjonal forpliktelser, med blant annet kontinuerlige bidrag til NATO.

Marinen driver nå kontinuerlig operasjoner i nord, og vi prioriterer ytterligere økning i nord, sier sjef Marinen, flaggkommandør Bjørn-Erik Marthinsen».

«Vi er en maritim og arktisk nasjon med suverene plikter og rettigheter. Ressursene vi henter fra havet er grunnlaget for vår velferd, og det er viktig at vi, sammen med Kystvakten, er til stede for å ivareta disse på en troverdig måte. Marinen er nå i ferd med å reetablere et normalt operasjonsmønster med tilstedeværelse i nord, slik vi opererte for noen år tilbake.

Den nye marinestrukturen er på plass og det er gjort grep for å ta den i bruk. Nå løftes krigføringskompetansen til nye nivåer og vi øker kompleksiteten i våre scenarier. Marinen skal ha evne til å drive sjøkrig, og vi må trene og øve deretter sier Marinesjefen. Det er viktig å være godt forberedt for å kunne løse de oppdrag vi kan bli satt til», avslutter han.

Vi takket for et konstruktivt møte og ble ønsket god tur med KNM Roald Amundsen opp til Bodø.

VI GÅR OM BORD I KNM ROALD AMUNDSEN

Nestleder BFO Rune Rudberg og Forhandlingsleder Ragnar Dahl embarkerte KNM Roald Amundsen sent på ettermiddagen. Vi var vel litt spente begge to, det var meldt storm over Stadt med 6-7 m høye bølger og sjøsyketabletter, det kunne vi bare glemme.

Løytnant Andreas Rundløw, BFOs ATV om bord tok oss imot. Han gikk kort gjennom programmet og gjennomførte en runde om bord, mens en brannøvelse (røyk) pågikk.

Gjennom de øvelser og aktivitet som ble iverksatt, opplevde vi en godt trenet og samkjørt enhet. Meldinger fra broa ble raskt

Løytnant Andreas Rundløw (BFOs ATV om bord) orienterer Rudberg om etableringen av sykepost, under øvelsen.

og effektivt omsatt til rutinemessig handling, bilde viser sykepost som ble etablert i løpet av svært kort tid. I hjerte av skipet finnes diverse operasjonsrom med en imponerende samling av forskjellige systemer for innhenting av informasjon, situasjonsbilde, kontroll og ledelse av våpensystemer og fartøyetets aktivitet i en stridssituasjon. Selv om fregattene er krigsskip, er de godt tilrettelagt for personellet om bord. Særlig fremheves messa, god mat og en perfekt bevertning.

SIKKERHETSBRIF

Sikkerhetsbriefen ble holdt av Kapteinløytnant Tinnesand. Han sa litt om ruten opp til Bodø, herunder at det var meldt vind opp til 20 sekundmeter og 6-7 meter høye bølger. Han beskrev fartøyet og gikk gjennom rutiner ved brann og redning, restriksjoner mht bruk av elektroniske hjelpemidler osv. Vi var 11 stykker som var førstegangsreisende og vi fulgte nøye med alle som en.

det utvidede stillingsvernet. Han nevnte økonomien i LTP, herunder krav om store interneffektiviseringer, som både er en betydelig risiko og særdeles vanskelig å oppnå.

SAMTALE MED SJEF OG NK

Vi ble ønsket velkommen om bord av skipssjef og NK i offisersalongen og etter kort tid gikk praten løst. Flere av temaene er felles for hele Forsvaret, og gikk i hovedsak på personell- og ressursmangel ift oppdrag og oppgaver som skal løses. Dersom man skal seile det antall fartøy som man nå gjør, vil slitasjen på personellet over tid bli for stor.

«Sjøforsvarets strategiske konsept» har gitt flere positive resultater, der vi nå står ett sted mellom fase 1 og 2, sier Kvalvåg. Vi seiler flere fartøy, har flyttet ressurser ut i den operative/spisse enden, samt minsket GIS sitt kontrollspenn på sjefer på nivå to i sjøforsvaret. Det som nå blir avgjørende, i den videre prosessen, er å sørge for en ressurstilgang som gjør at denne strukturen er håndterbar og robust over tid.

HR Transformasjon har gitt flere uheldige konsekvenser, da arbeidsoppgavene er for mange, og verktøyene ikke fungerer som ønsket ift de HR-ressursene man nå sitter igjen med i stabene. Konsekvensen er da at personell ute ved avdelingene og på fartøyene ser seg nødt til å utføre disse oppgavene, som igjen går på bekostning av operativ evne.

Sjefen var veldig opptatt av å presisere den høye kompetansen på mannskapet om bord. Faglig meget dyktige folk på alle poster, og en helt upåklagelig moral og arbeidsinnsats fra samtlige. BFO fikk i løpet av seilasen mange anledninger til å diskutere mange aktuelle saker med Sjef og NK.

BFO INFORMERER I OFFISERSALONGEN

Tirsdagen morgen informerte Rune Rudberg befal ombord om aktuelle saker i tiden. De sakene han berørte var Forsvarets nye grad- og lønssystem, implementering av ny militær ordning, konvertering, normalavansement, harmoniserte lønnsrammer,

VI DISKUTERTE HELE DAGEN

Vi traff mange hyggelige mennesker om bord og praten gikk lett om mangt og mye. Her diskuterer vi med BFOs ATV om bord Andreas Rundløw og våpenteknisk offiser kapteinløytnant Raymond Walde. Særlig ble belastningene om bord et tema. Man har bemannet flere fartøyer, på bekostning av en redusert land-organisasjon. Dette var grunnlaget for en fleksibilitet når personell var borte pga permisjon, kurs, utdanning, avspasering osv.

DE VERVEBLEDE BLE OGSÅ INFORMERT

Også de verveblede/konstabler ville ha informasjon og inviterte oss til deres egen salong kl 2045 om kvelden og vi holdt på i drøye to timer. BFO orienterte og diskuterte med de verveblede, samt gjennomførte mange enkeltsamtaler i etterkant av informasjonen.

Temaer ble diskutert og gode poenger om blant annet Marinens pågående omstillingsprosess og innføring av OMT ble debattert. En av BFOs viktigste saker er å få en mer lik fordeling av Forsvarets incentiver mellom OF og OR etter at ny militær ordning ble innført fra 1. januar 2016. OF 1-9 og OR 2-9 er tilsatt på samme vilkår og forvaltes etter de samme forvaltningsreglene,

da er det rimelig at også intensivene er like, herunder kvarter, bolig, pendlerstatus, reispott, uniformsgodtgjørelse mm.

Maks oppmøte under BFOs fylldige orientering!

VIGÅR ILAND I BODØ

Etter 2 døgn om bord i KNM Roald Amundsen kom vi frem til Bodø havn og gikk i land ca kl 15. Marinemesterskapet sto for tur. Å samle nesten hele Marinen på ett sted i det offentlige rom, medfører også noen sikkerhetsmessige utfordringer. Det ble derfor gjennomført en grundig risikovurderingsprosess i forkant av arrangementet, som omfattet både synlige og usynlige tiltak under hele mesterskapet. Det mest synlige var nok at det ikke ble gjennomført åpent skip, grunnet ALFA-beredskap.

Fartøyene strømmer inn i Bodø havn.

BFO inspiserer fregattene.

BFO ATV-SAMLING ONSDAG 16. NOVEMBER

BFO gjennomførte flere arrangementer og møter mens Marinen var i Bodø. Onsdags kveld var Marinens ATV'er, samlet på Hotell Scandic Havet. ATV i Marinen John Strømseng dro forsamlingen gjennom utfordringer i arbeidsmiljøet og medbestemmelse, med sikte på hvordan få kommunikasjonen til å flyte mellom ATV for Marinen og de øvrige ATVer. Han gikk også kort gjennom BFOs organisasjon. Det ble en stor debatt rundt arbeidsplaner, herunder kompensasjon og/eller avvikling av merforbrukt arbeidstid. Videre ble det diskutert hva som skjedde i de ulike avdelingene i Sjøforsvaret mht pågående omstilling, innføring av NMO og mulige LTP-konsekvenser.

Et skikkelig BFO-langbord!

Kort oppsummert registrerer ATV'ene at deres kollegaer i utgangspunktet ønsker å fullføre sine kontrakter eller gjøre livslang karriere i Forsvaret. Når det er sagt er omorganiseringer, konvertering til OF/OR og kutt i incentivordninger forhold som virker inn negativt. Det er vanskelig å se en fremtid i et Forsvar som ikke verdsetter og ivaretar hver enkelt ansatt, slik at de tross mye fravær også kan ivareta et familieliv.

Fartøyets BFO ATV-vara Konstabel Martin Nordby sier at KNM Roald Amundsen F311 og KNM Otto Sverdrup F312, hver for seg, skal delta i «Standing NATO Maritime Group» (SNMG) i 6 måneder neste år. Han sier: «Vi opplever det som direkte diskriminerende og en betydelig forskjellsbehandling at befal/offiser uten bolig, samboer, ektefelle eller forsørgelsesansvar, får mer i reispott enn en Grenader-/Konstabel med en eller flere av nevnte kriterier. Deres hjem og/eller familie er ikke mer verdt enn våres! Vi mener derfor at alle, uansett bo- og familiesituasjon, burde få lik opptjening til reiser i inn- og utland.» (BFO har allerede sendt brev til FST om dette forholdet).

STAND I NORDLANDSHALLEN

BFO syntes godt også i Nordlands-hallen!

BFO hadde stand i Nordlandshallen og vi snakket med utrolig mange, mens det 56. Marinemesterskapet pågikk i Nordlandshallen og omegn. Det var 8 deltagende enheter (KNM Helge Ingstad, KNM Fridtjof Nansen, KNM Roald Amundsen, 1 Mine-rydderskvadron (2 fartøyer), 1 Korvettskvadron (5 fartøyer), 1

UVB skvadron (2 fartøyer), Kystjeger-kommandoen og Minedykkerkommandoen. Mesterskapet hadde 14 øvelser og ble gjennomført i tiden 16.-19.november.

Konkurransene pågikk hele tiden, under kyndig ledelse av Orlogskaptein Andre Ringdal, her sammen med Marinesjefen Flaggkommandør Bjørn-Erik Marthinsen og nestleder BFO Rune Rudberg.

MEDLEMSMØTE I SCANDIC HOTELL PÅ ETTERMIDDAGEN

Det møtte i overkant av 20 medlemmer, for å høre på foredraget til nestleder BFO Rune Rudberg. Han tok opp forhold rundt omstilling, ny militær ordning, LTP og endringer på oppløpssiden i Stortinget, utdanningsordning og utfordringer i økonomien i kommende langtidsperiode. Spørsmål fra salen ble debattert og besvart.

MØTE MED SJEF OPERASJONSTØTTE

På torsdags kveld traff vi Kommandør Dag Henrik Onarheim Dahlmo, som er sjef for operasjonstøtten til Marinen. Han har ansvaret for å ha teknisk tilgjengelige fartøyer og avdelinger, sørge for at økonomiske forhold er tilstede. I tillegg er han linken opp mot SST for å bemanne og ha riktig kompetanse ombord.

Kommandøren sier det har vært et stort etterslep på vedlikehold og det er mangler på kritiske reservedeler. Politikerne har med god "lobbyvirksomhet" fra Sjøforsvaret svart på utfordringene, ved å bevilge øremerkede midler i 2016 og utsiktene fremover synes gode. Dette tiltross, det identifiseres daglig utfordringer og disse løses ved å prioritere operativ effekt, kost og tid som faktorer.

Marinen har sammen med FMA og FLO tatt store grep og vi ser nå de første operative effektene gjennom øvelse FLOTEX. Under denne øvelsen er vi stolte av å kunne trene og øve hele strukturen, med unntak av de fartøylene som ligger på hovedklassing og store tunge hovedrutiner.

For sjef operasjonsstøtte er det spesielt maskinmesterne og våpenteknisk offiserer på kampfartøylene, som han må ha god kjennskap til. Disse vet hvor skoen trykker når vi kommer inn på mobilitet og ildkraft. Under Marinemesterskapet ble det lange

møter med bl.a. Fregattene og Korvettene. De hadde såpass mye på hjertet at jeg ikke rakk Minefartøylene, så disse vil jeg samle etter øvelsen. Han er opptatt av å levere kampkraft, og ikke minst ha god dialog med de som skal levere tjenester til Marinen, kommunikasjon er en suksessfaktor, avslutter kommandør Dahlmo.

ØVELSENE FORTSETTER DE NESTE DAGENE

Mesterskapet pågikk til 19.november. Innsats og humør var på topp både hos utøver og heiagjeng. Marinemesterskapet skal stimulere og motivere til fysisk trening og derigjennom bidra til å styrke avdelingens kampmoral. Det er et mål å bekrefte kondisjon og prestasjonsevne gjennom størst mulig deltakelse fra de operative enhetene. Mesterskapet fokuserer på breddeidrett, men også de individuelle prestasjoner. En kombinasjon av idrettslige og sosiale aktiviteter, hvor en kan knytte vennskapsbånd på tvers av fartøystypene, skal virke motiverende på deltakerne. Samlet skal mesterskapet gi rekreasjon og ny giv i den daglige tjenesten, sier sjef Marinen Bjørn-Erik Marthinsen.

Det var full innsats av de som deltok, her er noen av øvelsene:

3000 meter

Hiveline

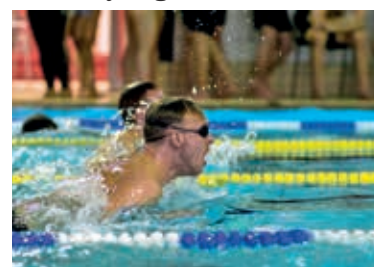
Padling

Pistolskyting

Stafett

Svømming

Tautrekking

Fotball

**FRA PREMIESEREMONIEN
VINNER BLE KNM FRIDTJOF NANSEN**

En flott uke var over. Marinemesterskapet ble avviklet etter alle kunstens regler. Honnør til orlogskaptein Andre Ringdal og hans medhjelpere og gratulasjoner til besetningene generelt og KNM Fridtjof Nansen spesielt. Offisersbladet ønsker Marinen en fredelig jul og godt nytt år.

**GIS Pokal
Marinemesterskapet 2016**

PLASSERING	1	2	3	4	5	6	7	8
	KNM FRIDTJOF NANSEN	1 KORVETTSKVADRON	KYSTVEGERKOMMANDOEN	1 MINERYDDERSKVADRON	1 LOGISTIKSKVADRON	KNM ROALD AMUNDSEN	1 UBÅTSKVADRON	KNM HELGE INGSTAD
Øvelse 1: Pistolskyting befall	5	7	10		3	2		1
Øvelse 2: Tautrekking		10				7	3	5
Øvelse 3: Hivelinekast	10	3	2	5	1			7
Øvelse 4: Sjømannskap	2	3	1	7	10	5		
Øvelse 5: Dingerace	7	5			3		10	
Øvelse 6: Fotball		3	10	7		5		
Øvelse 7: Svømming individuell	10	7	1	5		3		2
Øvelse 8: Svømmestafett	5	7	3	2		10	1	
Øvelse 9: 3000 meter	10	7	5	3	1		2	
Øvelse 10: Banestafett	7	5	1	3			2	10
Øvelse 11: Ferdighetsmerker	7	5	3		10		1	2
Øvelse 12: Fysisk test befall	7	2	10		3	1	5	
Øvelse 13: Fysisk test menige		3	10	5	1		7	2
Øvelse 14: Innsatspokal	5	7	1	10	3		2	
TOTAL (GIS pokal)	75	74	57	47	35	33	31	31

Veien videre og god jul

Den 15. november 2016 ble kommende langtidsplan vedtatt i Stortinget. Etter over et år med debatt og diskusjon om framtiden ble strukturen lagt på plass. Det siste året har vært preget av en Forsvarsdebatt som har utviklet seg til det positive. Det har vært større fokus på hvilket forsvar vi skal ha, hvordan dette skal møte de utfordringene vi står ovenfor og et større fokus på bærekraft og økonomi. Alt dette er gledelig. Samtidig har fronter blitt utviklet og det har også vært store uenigheter blant annet knyttet til tallstørrelser og hva som skal legges til grunn. Til det siste så er det meget uheldig at avstanden oppleves som stor mellom de som sitter i posisjon og de som står i opposisjon. Dette er særlig knyttet til de forslagene som innebærer flytting og nedleggelse av baser. Her hadde vi forventet en mer inkluderende tone fra både politisk ledelse og departementet. Jeg tror det hadde tjent saken på en god måte.

BFO har gjennom hele prosessen vært særlig opptatt av at de som treffes direkte av forslagene i langtidsplanene som ble framlagt den 17. juni skal ha en stemme mot de som fatter beslutningene. Her har våre tillitsvalgte levert over evne og jeg mener at de har medført at grunnlaget som beslutningen fattes på er gjort med større innsikt. Selv om kampen ikke førte fram for enkelte er det viktig at det engasjementet og den innsikten de lokale bidro med, blir anerkjent av alle. Uten den stemmen til å gi en ekstra side av saken, uten den stemmen som vet hva som skjer lokalt og uten den stemmen som sitter inne med praktisk erfaring om avdelingen blir grunnlaget mye tynnere.

Det er nå knyttet stor spenning til hvordan den videre prosessen med iverksetting og implementering av planene skal gjennomføres. Hva skal faktisk skje og når. Langtidsplanene trekker opp en retning, men detaljene kommer i førsteomgang gjennom iverksettelsesbrevet. BFO vil i det kommende rette et særlig fokus mot ivaretagelse av den enkelte og de avdelinger som er særlig berørt, stille tydelige krav til hvordan prosessene skal gjennomføres og ikke minst være meget tydelige på at det gjennom ivaretagelse av de som jobber i Forsvaret settes i stand til å implementere de ambisjonene som ligger i langtidsplanene. Det er derfor gledelig at Forsvarsjefen på sin reise til Andøya understreket poenget med ivaretagelse og viktigheten av å ta vare på den kompetansen som er utviklet. Her ligger det en klar forventning at vi som parter møtes tidlig for å legge rammen i felleskap. Den erfaringen vi gjorde med gjennomføringen av HR omstillingen er fra vår side et eksempel som vi må ta læring av. Uansett vet vi at det vil bli krevende og da vil i hvert fall tidlig dialog, god avklaring og tett samarbeid underveis gi en bedre løsning.

Samtidig med implementering av ny langtidsplan fortsetter innføringen av ny militær ordning for fullt. Det at vi som yrkesgruppe er underlagt andre reguleringer med bakgrunn i det særlige oppdraget og ansvaret Forsvaret har er naturlig. Samtidig forventer jeg at de som er underlagt disse reguleringer behandles på samme måte som andre arbeidstakere. Det gjelder blant annet rettigheter knyttet til egen arbeidssituasjon og vern mot å bli fjernet uten særlig grunn. Til dette ble det både i 2012 og 2016 forsøkt å innføre endringer i daværende forsvarspersonellov og nåværende Forsvarslov som satte militært tilsatte sine rettigheter på utsiden av det som gjelder for andre. I begge tilfeller ble det fremmet forslag om at frabeordning av andre årsaker skulle være en sekkepost som kunne brukes når det ikke var andre virkemidler. Dette ble heldigvis rammet inn av Stortinget på en slik måte at også militært personell ikke kan frabeordres stilling uten at reglene i tjenestemannsloven er oppfylt. En skulle tro at når Stortinget ved to tilfeller understreker dette ville saken ikke være et tema. Det er derfor meget krevende og skuffende at ved en sak som omhandler tema som nå behandles i Høyesterett så iverksettes en omkamp på tema fra Staten sin side. Her åpnes andre årsaker helt opp og Statens syn er at frabeordning skal kunne gjøres som en sekkepost når andre virkemidler ikke kan nyttes. En slik tolkning setter rettsvernet ut av spill og rokker ved troverdigheten til både staten og forsvarsdepartementet.

Vil også ønske alle en god jul og et godt nytt år. Nyt en rolig tid.

En særlig hilsen til de som er på vakt og oppdrag for oss alle i både inn og utland.

Med varm hilsen

Jens Jahren

Leder BFO

HVA SKJER NÅ?

Langtidsplanen for Forsvaret er vedtatt i Stortinget, forsvarsbudsjettet for 2017 er i boks. Endelig er fremtiden for forsvarsets ansatte og våre medlemmer forutsigbar. Nesten.

Først og fremst er det bra at man har fått et flertall i Stortinget til å stille seg bak LTP'en, selv om det kun er tre av partiene som skaper dette. Så får det bli opp til valget i 2017 å beseigle den videre skjebne for Forsvaret; for det er jo da slik at LTP forplikter MER de første fire årene selv om siktepunktet ligger på 2035, OG økonomien kun er sikret for ett år av gangen. Derfor blir valget viktig..

Når stridslarmen stilnet og kruttrøyken la seg midt i november ble det også stille. Det er noen ekko i det fjerne som sier Andøya og Nord-Norge, men ellers er det ikke mye i hverken media eller den politiske diskurs som dreier seg om Forsvaret.

Dette er både synd og farlig. For dette er IKKE ferdig!

Nå starter arbeidet med å detaljere LTP. Da snakker vi om to store og viktige prosjekter; utredningen av utdanningssystemet og fremtidig innretning av landmakten. Begge vil være ferdige – i praksis, i løpet av første halvdel i 2017 slik at endringer kan implementeres i 2018 som endringer i budsjettet for 2018. Derfor vil det være dårlig tid i å vurdere to svært komplekse OG essensielle deler av Forsvarets kjernevirksomhet! Jeg håper nå at det er mange flere enn oss i BFO og til en viss grad NOF, som kan bidra i å holde søkelyset på dette i året som kommer.

Forsvarets utdanning – som Forsvarsministeren selv sier «er overmoden for endring» et annet sted i bladet, har vært, og er den delen av Forsvaret som i størst grad har bidratt til operativ evne, sikker løsning av oppgavene og soldater, befal og offiserer med svært høy kvalitet. Da er det ikke kvaliteten som er grunnlag for endringen – men økonomi (jeg vet jo at det er dette som er svaret). Problemet er at risikoen ved å feile har konsekvenser for de neste 30 årene.

Jeg har sagt det før; Kompetanse koster – men inkompetanse koster mer!

Landmaktstudien skal gi svar «på alt som henger» i innstillingen til LTP. Hæren og Heimevernet – som i dag (eller ikke), helikopter på Bardufoss (eller ikke), HV-11 (eller ikke),.... Men det skal skje innen rammen av LTP (smalt) og i mye større grad basert som en fortropp for NATO.

Så anbefaler jeg – erkjenner at dette er rykter enn så lenge, at dere må se på FLOs prosjekt om utsetting av både kjøretøypark og vedlikehold av denne i samme slengen. For dette er særdeles viktig å se i sammenheng med vår evne til å reparere og holde kjøretøyene operative i krise og krig – tredje linjes vedlikehold er stikkordet. Eller vil vi gjøre som amerikanere og tyskerne – ha sivile verksteder med oss i krigen?

Det er veldig godt å se at det er Brigadér Arild Brandvik som skal lede dette, for her er det behov for dyp kunnskap og lang erfaring!

Giv akt kan ha to betydninger; en ærefull hilsen til de som fortjener det, eller være et varsku for det som kommer – velg selv.

Jon Vestli

BFO

BFO ÅRSMØTE PÅ MADLA

Tirsdag 22.november ble det gjennomført årsmøte ved lokalforeningen på Madla.

Det var godt oppmøte av BFO medlemmer med tilknytning til KNM Harald Haarfagre.

Møtet startet med enkel servering i form av pizza og brus før lokalforeningsleder Christian Carstensen gikk igjennom årsberetningen for lokalforeningen.

Lokalforeningen har hatt god aktivitet gjennom 2016 og laget en god plan for aktiviteter og medlemspleie for 2017. Årsplan og budsjett for 2017 ble gjennomgått med medlemmene og revidering av lokalforenings vedtekter ble enstemmig vedtatt. Nytt styre ble også satt. Steffen Åsland ønskes velkommen som ny nestleder.

Lokalforeningen hadde også besøk av Nestleder BFO Rune Rudberg som hadde en god orientering om BFO sitt arbeid og hva de jobber med sentralt. John Strømseng (ATV-vest) var også

tilstede under møtet. Det var god diskusjon og deltakelse fra medlemmene. Lokalforeningen setter pris på de gode innspill medlemmene kommer med og disse vil bli tatt med videre.

Nytt styre for 2017 er:

Leder – Christian Carstensen
Nestleder – Steffen Åsland - (nyvalgt inn som Nestleder 22.11.16)
ATV – Tor Fjone Sunde
Vara ATV – Håvard Merødningen

Styremedlem (Befalsskole kontakt)
– Jacob Gelius
Styremedlem (lager ansvarlig)
– Håkon Stoltz
Styremedlem (boligutvalg representant)
– Vegard Ekrheim
Styremedlem (BESO medlem) – Venter svar fra BSS
Vara – Frode Bomark.

Håkon Stolz/BFO

LEDER NORGES OFFISERSFORBUND BLE NY LEDER LO STAT

Jeg ønsker å gratulerer Egil André Aas som nyvalgt leder for LO stat. Det er gledelig at en med god innsikt i Forsvaret nå får en slik posisjon. Samtidig ønsker jeg å takke for et meget tett og godt samarbeid gjennom mange år. Vi vil gjennom vårt engasjement i YS Stat gjøre vårt for å bygge videre og utvikle samarbeidet med LO Stat i en krevende tid for offentlig sektor.

ELEVKVELD PÅ KJEVIK

Tirsdag 1. november gjennomførte BFO en elevkveld der 45 befarselever møtte opp i for å høre på Omstillings-tillitsvalgt i Luftforsvaret, Jan Tore Garseg. Han orienterte elevene om hvilke rettigheter og plikter som gjelder under befalsutdanningen. I tillegg til rettigheter og plikter orienterte Svein-Egil Bekken, som deltok som befalselev i 2014, om Høstkonferansen, og hvordan han opplevde det fra et befalselevperspektiv.

Etter orienteringene ble det servert pizza og brus, og det var valg av tillitsvalgte i klassene, samt at det ble utpekt kandidater for Høstkonferansen. Kvelden ble avsluttet med utlodning av et fallskjermhopp. BFO gratulerer befalselev Collett med muligheten til å hoppe ut av et velfungerende fly.

Jan Tore Garseg/BFO

Befalselev Collett, vinner av fallskjermhopp.

STORTINGET

Nestleder BFO Rune Rudberg, var i vandrehallen på Stortinget etter at Langtidsplanen/proposisjonen hadde vært til behandling.

BFO var eneste befalsorganisasjon der, sammen med radio og tv-kanaler.

Både TV2 og NRK hadde avtale om intervju med Rune. Det ble bare tid til NRK. Det ble nok en god BFO-markering.

Einar HC

Kunnskap
er makt!

VALGKOMITEENS ARBEID FREM MOT KONGRESSEN

Det nærmer seg BFOs 10. ordinære Kongress, og Valgkomiteen er i gang med sitt arbeide med å fremskaffe kandidater til de posisjoner som er på valg. Det er BFOs Hovedstyre som utnevner hvem som skal sitte i Valgkomiteen (inklusive vara). Komiteen består av tre medlemmer, en fra hver forsvarsgren. «BFO-demokratiet» fungerer på den måten at regionstyrene, lokalforeningene og enkeltmedlemmene sender inn sine forslag på kandidater til ledervervene i BFO, direkte til Valgkomiteen. Valgkomiteen vil så etter en grundig prosess, inklusive intervjuer av aktuelle kandidater, innstille kandidater til de valg som skal foretas på BFOs Kongress. For å få innspill og utfyllende samtaler, deltar Valgkomiteen i tiden før Kongressen på regionsstyremøter, regionsstyreledermøter, ett KAFO- og BESO-styremøte, samt to Hovedstyremøter. Ved behov, blir det også gjennomført et ekstraordinært møte i Valgkomiteen. Tiden går fort mot kongress, og det konstituerende møte i Valgkomiteen ble avholdt i BFOs lokaler allerede den 17. oktober d.å. Følgende valg skal valgkomiteen finne kandidater til: Leder, nestleder, Hovedstyre, revisor, protokollkomité med 1 medlem og 1 varamedlem fra hver forsvarsgren. Valgkomiteen består av:

Navn	Tjeneste	Region	E-post
Tore Kvalvik (leder)	FD (Hær)	Viken	tok@fd.dep.no tokkvalvik@gmail.com
Jørg Lian	FKL (vara Hær)	Indre Østland	inkognitro@online.no
Bjarte M. Solberg	FPVS (Luft)	Viken	bjarte.solberg@gmail.com
Vakant	(vara Luft)		
Per Ivar Haugen	Kystvakten (Sjø)	Vest	perivarhaugen@gmail.com
Christian Hårvik	(vara Sjø)	Vest	christianharvik@gmail.com

Nå er det viktig at du/dere sender inn forslag på kandidater, eller sier din mening til Valgkomiteen. Dette er en viktig del av de demokratiske prosesser i BFO.

Einar Holst Clausen

Leder av valgkomiteen, Tore Kvalvik.

LIKESTILLINGS- PRISEN 2016

Under åpningen av Likestillingskonferansen 2016 i Fanehallen på Akershus festning den 10. november, delte stabssjefen i Forsvarsstaben, generalløytnant Erik Gustavsson etter sin åpningstale ut Likestillingsprisen som i år gikk til major Geirhild Snildal Engen. Offisersbladet/BFO gratulerer med prisen!

Her innstillingsteksten, som er undertegnet av Forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen og juriens formann Tom Simonsen:

«Prisvinneren er en tydelig og engasjert offiser, som gjennom hele sin karriere har hatt et ekstra fokus på likestilling. Hun har utfordret det eksisterende og jobbet for endring. Prisvinneren har motivert kvinner til å velge en karriere i Forsvaret, og fremmet kvinnes deltakelse med historisk og dagsaktuell kunnskap for å styrke likeverd & kunnskap».

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

En meget fornøyd prisvinner av Likestillingsprisen 2016.

Snildal Engen med prisen og blomster.

To gode BFOere.

FORSVARSMINISTEREN VURDERER OPPGRADERING AV «DEN GAMLE KRIGSSKOLE» I TOLLBUGATA 10

Tollbugata 10 er et av Oslos eldste bygg. Allerede i 1640 ble det bygget et palé på tomten som i dag er Tollbugata 10.

Bygningen, slik den i all hovedsak fremstår i dag, er fra 1760. Staten ved Forsvarsdepartementet er eier.

Bygningsmassens tilstand tilsier at det er behov for betydelig oppgradering for å sette den i stand for videre bruk, sier Forsvarsministeren. Hun sier videre;

- Tollbugata 10 er en sjelden bygning, både arkitektonisk og historisk.

Bygningen, som fra 1803 har huset Krigsskolen, har spesielt stor betydning for Hæren. Bygningsmassen har et stort behov for både utvendig og innvendig oppgradering for å settes i stand for videre bruk. Vi ønsker å få en

oversikt over kostnadene før vi bestemmer oss for hva vi skal gjøre med bygningen.

Det foreligger dokumentasjon fra 2013 som beskriver omfang og kostnad for gjennomføring av utvendig oppgradering av bygget. Det er imidlertid behov for å gjennomføre nye vurderinger, både for å oppdatere det foreliggende tallgrunnlaget og for å ivareta ytterligere behov som har oppstått etter 2013. Det er nå besluttet at det skal gjennomføres en fornyet helhetlig gjennomgang for å få et reelt kostnadsanslag som inkluderer alle behov, også innvendig oppgradering.

Forsvarsbygg (FB) har derfor fått i oppdrag å utarbeide et helhetlig for-

prosjekt som synliggjør alle oppgraderingstiltak som må gjennomføres både innvendig og utvendig for å sette bygningen i stand for videre bruk. I tillegg ønsker Forsvarsdepartementet at muligheten for en økning i antall kontorplasser utredes. Forprosjektet forventes å foreligge senest innen utgangen av 2017.

- Vi legger stor vekt på at FB kontinuerlig påser at bygningenes tilstand ikke medfører fare for skade på personer eller materiell, og har gitt oppdrag om å iverksette nødvendige strakstiltak for å unngå at slike situasjoner oppstår, sier forsvarsministeren.

Den Gamle Krigsskole i Tollbugata 10 er en nasjonalskatt og må vedlikeholdes kontinuerlig. Her bør Staten og FD være sitt ansvar bevisst!

BFO LOKALFORENING HAAKONSVERN ARRANGERTE ÅRSMØTE

Lokalforeningen BFO Haakonvern avholdt sitt årlige årsmøte torsdag 27. oktober 2016.

Med 21 fremmøte i Lille Briggen på Briggen befalsmesse foretok lokalforeningslederen Christian Hårvik åpning og konstituering av årsmøtet ved å takke for det relative gode fremmøte.

Under ledelse av møtedirigent orlogskaptein Helge Gulaker, ble årsberetningen lagt fram og grundig gjennomgått av lederen. Etter årsberetningen og forslag til vedtektsendringer, ble det gjennomført valg av styre.

Følgende ble valgt til nytt styre med akklamasjon:

Leder	Kapteinløytnant	Christian Hårvik
Styremedlem	Major	Anton Gjertsen
Styremedlem	Orlogskaptein	Leonardo Rivas
Styremedlem	Løytnant	Hans Tangen
Styremedlem	Løytnant	Lars Øverjordet
Styremedlem	Løytnant	Lill Therese Tesdal
Styremedlem	Kapteinløytnant	Kristine Kobbeltvedt Storesund
Styremedlem	Fenrik	Christian Hermansen
Styremedlem	Visekonstabel	Einar Parelus Unneland

Som avslutning informerte BFO nestleder Rune Rudberg om hva som skjer i BFO for tiden. Blant temaene som ble tatt opp var omstillingsprosess, ny OMT og avansementordningen blant annet.

BFO lokalforening takker alle fremmøte for gode debatter og diskusjoner og ikke minst nestleder BFO Rune Rudberg som tok seg tid til å være tilstede ved årsmøtet.

VERDENS BESTE INNBOFORSIKRING?

BFO FORBEDRER FORSIKRINGSPORTEFØLJEN IGJEN:

Ubegrenset dekningssum, forbedrede vilkår, dekninger tilpasset den militære profesjon og en enklere prising gjør BFOs allerede gode innboforsikring enda bedre i 2017. Det er forsikrings-selskapet If, vår samarbeidspartner på forsikring, som leverer den nye innbo-forsikringen.

- Kanskje er overskriften i litt i overkant, men LO har i mange år hevdet å ha Norges beste innboforsikring med henvisning til at de har ubegrenset dekningssum. Nettopp ubegrenset dekningssum som BFO innfører for sine medlemmer i fra 1. januar 2017 kommer i tillegg til enda bedre vilkår og forsikringsdekninger som er tilpasset våre medlemmers hverdag som yrkesmilitære på oppdrag i hele verden. Dette er vi stolt av, sier Lars Kristian Danielsen, forsikringsansvarlig i BFO.

-Vi er glad for å medvirke til at BFO

nå får en innboforsikring som er helt tilpasset medlemmenes hverdag, sier Christian Rasmussen i Strategiske Partnere i If.

- Den store endringen ligger i at vi fjerner den tidligere maksdekningen, samtidig som alle som er med på ordningen får ubegrenset dekningssum. Dette gjelder også befalelever og kadetter, sier Rasmussen.

Det blir også enklere å forholde seg til pris. Forsikringen koster 100 kroner pr måned uavhengig av hvor man bor. Dette medfører at prisen går opp med 15 kroner i måneden for enkelte, mens den for andre blir 20 kroner billigere pr. måned. Som nevnt innføres endringen fra 1. januar 2017 for de som allerede har BFOs kollektive innboforsikring. Øvrige medlemmer kan selvstendig tegne forsikringen allerede nå, men det vil komme ut informasjon til medlemmer

som ikke har forsikringen, både før og etter jul.

Medlemmer som ikke har forsikringen pr i dag og som ikke reserverer seg ifm informasjonen som vil bli sendt alle medlemmer, vil være omfattet av BFOs kollektive innboforsikring fra 1. mars 2017. Prisen er på 100 kroner pr måned. Premien trekkes som før, årlig over FP-konto.

Lansering: For medlemmer som allerede har dagens eksisterende kollektive innbo-forsikring innføres den nye ordningen ved hovedforfall 01.01.17.

For medlemmer som ikke er på ordningen p.t. innføres ordningen 01.03. Medlemmer som ikke er på ordningen i dag vil få god informasjon om innføringen og muligheten de har til å reservere seg.

FAKTA OM INNBO-FORSIKRINGEN

- Produktet har sin basis i Super innbo, men den har noen vesentlige fordeler i tillegg:
- Ubegrenset dekningssum
- Enkeltgjenstander dekkes opptil 300.000,-
- Dekker hybel/lugar
- Innbo utland inkludert
- Containerforsikring inkludert
- Utvidet dekning på forbrukerelektronikk
- Superdekning er som tidligere inkludert
- 100 kr pr måned

Da er avtalen i boks. Fra venstre Christian Rasmussen fra If og Lars Kristian Danielsen/BFO. Foto: Offisersbladet

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	437 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Medbest	452 49 410		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmshaug	Tariff	990 94 678		even.molmshaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Erik Gabrielsen		920 96 432		erik.gabrielsen@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Sandra Stahl		971 05 472		sandra.stahl@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Gunnar Lie Eide	0575-2368	77 11 23 68	400 29 791	76 11 23 69	gunnar.lie.eide@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Luft	Lars Erik Jamtli	0565-7047	75537047	922 27 058		htv-luft@bfo.no
Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

EN SPENNENDE TID!

Det er en spennende tid vi er inne i nå. Krigsskolene står ovenfor store endringer, som ingen med sikkerhet vet konsekvensene av. Dette var en av sakene vi diskuterte på årets konferanse. KAFO ser fordelene med å legge skolen under felles administrasjon og er positivt innstilt til dette. Vår

bekymring er derimot at kvaliteten på utdanningen ved krigsskolene skal svekkes. I dag er kadettmassen en blanding av kvinner og menn med ulik fartstid i Forsvaret. Gjennom erfaringsutveksling økes læringen og den enkeltes utvikling i løpet av tiden på krigsskolen. De mest erfarne øker forståelsen for den militære profesjon hos de ferske, og bidrar med sin kunnskap inn i operasjonsplanlegging og feltøvelser. De som nylig er uteksaminert fra VGS er til stor nytte når det gjelder det akademiske for de som har vært lenge ute i avdeling. Dette er to av mange eksempler på hvordan den gode blandingen av kadetter bidrar til et bedre utbytte av skolen. Som følge av de endringer som er forespeilet i langtidsplanen frykter KAFO at betydelig færre vil søke seg inn på krigsskole etter flere år ute i avdeling. Med en økt andel gjennomgående kadetter vil vi miste de mange fordelene en sammensatt kadettmasse gir.

Dette er en av flere saker KAFO tar med seg fra årets høstkonferanse. Høstkonferansen er en arena for å stake ut kursen til KAFO det neste året, og evaluere året som har gått. Vi har hatt gruppearbeider og gode diskusjoner rundt flere saker som angår oss kadetter i dag. I tillegg er dette arena for å bli kjent på tvers av skoler og grener, både dag og natt blir benyttet til dette. Det nye styret er allerede i gang med sitt arbeid. Undertegnede er nyvalgt leder, og jeg vil benytte anledningen til å takke for tilliten jeg har fått. Det er med glede og spenning jeg tar fatt på oppgaven. Med meg i det nye styret har jeg både erfarne og ferske tillitsvalgte. Jeg ser frem til et krevende, men spennende år, og gleder meg til vi får møtt kadettene på NAKA 2017. I mellom tiden ønsker jeg alle medkadetter lykke til med eksamensperioden, og håper alle får en deilig juleferie!

Anita Eide
Leder KAFO

NYTT KAPITTEL FOR BESO-LANDSSTYRET!

18.-20. november holdt BESO og KAFO sin årlige høstkonferanse på Scandic Victoria i Lillehammer. Det var en svært innholdsrik helg med innslag av alt fra forsikringsbrief til foredrag med Robert Mood til sosialt samvær etter møtene. I tillegg har det gamle BESO-styret gjort en fantastisk

jobb med å presentere og rådgi det nye styret med de sakene de har jobbet med i løpet av det foregående året. Dette gjør at vi i år føler oss godt rustet til å ta på oss sakene og dyrke de videre som våre egne. Jeg vil også legge til at årets styre er satt sammen av en gjeng ressurssterke personer med tidligere erfaringer fra blant annet politisk virksomhet, organisasjonsstyreverv og høyere sivile studier. Følg med på vår facebook-side for å bli bedre kjent med dem!

UTDANNING

I de kommende årene vil det skje mye spennende innenfor utdanningssektoren. Det står skrevet i FMR at Krigsskolene slås sammen og at det opprettes en felles befalsutdanning. Dette vil føre til at skoler som FIH og FEH ikke lenger vil kunne produsere det samme gode produktet som de gjør i dag med tanke på spesialisert lederutdanning mot det de skal jobbe med ute i bruket. Har vi virkelig råd til å kutte ned på bredden i utdanningen vår som i dag fungerer så bra? Vi i BESO-styret vil følge nøye med på hva som kommer til å skje fremover og vil komme med utredninger fortløpende.

VERNEPLIKT OG BEFALSUTDANNING.

Under høstkonferansen var dette et tema som ble diskutert litt rundt. Vi ser at det praktiseres forskjellig fra skole til skole hvordan man blir behandlet om man har gjennomført VP(verneplikten) før man starter på befalsskolen. For eksempel har man ikke lenger krav på de samme helsedekningene som sine medelever om man har gjennomført VP før man kommer inn. Dette er et hull vi mener er kritisk, og må rettes opp i da det kan skape store problemer ved konflikt med helsevesenet. En annen ting er at man som befalselev har en svært annerledes hverdag enn vanlige vernepliktige, men hvorfor er vi da dekket av det samme regelverket? Dette vil være en viktig sak det kommende året for oss i styret. Vi ønsker å sikre befalselevens studieomgivelser og rettigheter for å opprettholde en høyest mulig kvalitet på utdanningen.

Henrik Hyndøy
Leder BESO

EKSKLUSIVT TILBUD:

**Få Adidas GSG
9.2 til 1399,-**

Spar 18%

Bruk kupongkode:

BFO92

Kupongkoden er gyldig t.o.m
31. desember og kan kun
brukes en gang per person.

SKRIV BFO92 I FELTET FOR KUPONGKODE I HANDLEKURVEN OG TRYKK PÅ KNAPPEN BRUK.

> BFO.MILRAB.NO

**G-Shock
Mudmaster
Gull
7702,-**

**Condor
Combat
Hansker
527,-**

**Arcteryx
Leaf
Beanie
399,-**

FOR FLERE TILBUD SE BFO.MILRAB.NO

OFFISERSBLADET

Befalets Fellesorganisasjon

Et lite HV-område

– med stort ansvar!

Kvadraturen HV-område øvde i begynnelsen av november på en del av sitt hovedoppdrag – å sikre og beskytte Kristiansand havneområde og nærområdene.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Offisersbladet fikk være med når Kvadraturen HV-område iverksatte sin fire dagers øvelse på primæroppdraget. De skal beskytte Kristiansand havn, som har en viktig funksjon i fred, krise og krig – ikke minst for våre NATO-allierte med tanke på mottak av store mengder materiell. Eller som HV selv sier det; *Målet med øvelsen er å videreutvikle kampkraften og dermed evnen til å beskytte lokalbefolkningen og samfunnsviktige funksjoner og infrastruktur i fred, i krise og ved en væpnet konflikt.*

Menn og kvinner fra alle yrkesgrupper Kvadraturen HV-område med sine rundt 170 menn og kvinner, inngår i Agder og Rogaland HV-distrikt 08 med hovedkvarter i Vatneleiren. Distriktet har ca. 6000 menige og befal. Den 31. oktober gikk

«alarmen», og ikke lenge etter ble de første bilene parkert på gressletta foran porten på Kjevik leir. Der kom snekker'n, rørlegger'n, ingeniøren, brannmannen, sykepleieren og soldater/befal fra de fleste yrkesgrupper, i uniform og med full oppakning, klar til innsats.

POLITIMANN OG OMRÅDESJEF

Områdesjefen kaptein Stig Bjarne Vang, som til daglig er innsatsleder i Politiet i Kristiansand, iverksatte koordineringsmøter med sitt befal, og nødvendige ordre ble gitt. Kjøretøy og annet materiell må raskt på plass, tenn-stempler må deles ut til våpnene, og prøveskyting må komme i gang. Det går nesten automatisk, for det ligger i HVs egenart – de kjenner oppdraget og de er kjent med sine oppgaver.

Kaptein Vang har vært områdesjef i 10 år, men har vært tilknyttet Heimevernet i

over 25 år, helt siden tiden som HV-ungdom og utdanning på BSIS. Vang kjenner personellet sitt godt, de har vært sammen i HV lenge, og er en sammen-sveiset gjeng. Det er en stor fordel og trygghet i det, sa områdesjefen. Som mange andre områdesjefer, ønsker Vang seg en oppgradering av kjøretøyparken, nyere uniformer, mer og bedre samband, samt muligheten til å få byttet ut AG-3'en med den mer moderne HK 416/417.

Kaptein Vang presiserte at HV skal være en troverdig militær ressurs, og at det derfor må trenes jevnlig for å utvikle Forsvarets reaksjonsevne og operative evne. Dette styrker evnen til å beskytte nærmiljøet samt sikre samfunnskritisk infrastruktur, det vil si forskjellig type objekter, med blant annet vakthold og sikring samt patruljer og annen type operativ virksomhet, sa områdesjefen,

Havnedirektør
Halvard Aglen

Totalforsvarskonseptet
er viktig!

Tenn-stempler skal deles ut.

Befalet orienteres.

Områdeledelsen situasjons-orienteres
av havneledelsen og markørapparatet.

politimannen og borgeren Stig Bjarne Vang.

REALISTISK «WAR GAME»

Kvadraturen HV-område med sine 130 stridsklare fremmøtte, etablerte seg raskt på sine poster på havneområdet og kommandoplassen til havnesjefen og hans stab, var allerede etablert når Offisersbladet ankom havna på morgenen dag 2. Et kontor i 1. etasje hadde fått to store containere foran vinduene som skudd og splintsikring – en kreativ løsning. Og for å gjøre øvelsen mer realistisk hadde havnesjefen leid inn Nordic Crisis Management til å kjøre et «øvelses-spill», med et realistisk scenario, opptrapping av situasjonen, markørspill og kontinuerlig meldinger på samband. Dette satt både havneledelsen og områdesjefen på prøve. Havnedirektøren får ros for sin samar-

beidsvilje, og for at Kristiansand havn tar sikkerhet på alvor. Det er kanskje ikke så unaturlig, når vi vet hvem som nå er havnesjef?

HAVNEDIREKTØR MED KRIGSSKOLE-UTDANNING

For i sjefsstolen sitter Halvard Aglen. Han er artillerist, er utdannet ved Krigsskolen kull 1980/83, og har en variert tjenestebakgrunn i Forsvaret. Han har sittet i sjefsstolen i fem år nå. Offisersbladet møtte havnedirektøren på hans kontor. Aglen orienterte om en av landets største containerhavner, om fergeterminalen som frakter over 1,3 millioner passasjerer i året, og om stor offshore-aktivitet med eksport av store materiellkategorier. Kristiansand havn er i det daglige ett av Norges viktigste knutepunkt for logistikk, som også omfatter buss og jern-

bane – i tillegg til kort vei til Kristiansand lufthavn Kjevik. Havna er et viktig objekt, og derfor er vi glad for at Forsvaret prioriterer å trene på å beskytte virksomheten og skape trygghet. Da er det særdeles viktig at aktørene trener sammen i fredstid, sa en engasjert havnedirektør.

Han sa videre at havna har til vanlig strikte regler og sikkerhet, men oppgaver må defineres i tilfelle krise/krig. Vi har derfor et godt samarbeid med HV, fylkesmann, kommune, kystverk og andre etater. Og når vi ser hvor redusert Hæren er i dag, blir HV desto viktigere, vi MÅ ha «boots on ground»! Dermed måtte Aglen løpe til ops-rommet, for Kystverket kunne melde om mistenkelige fartøy som nærmet seg Kristiansand. Få med noe om dette dreier seg om «totalforsvarskonseptet» hørte jeg, før døra smalt igjen.

Norske skarpskyttere blant verdens

Terningmoen: Men det er til tross for det, fare for at skarpskyttermiljøet i Norge kan dø ut. Det er skapt usikkerhet om skarpskytterne skal organiseres i egne tropper som i dag, eller omorganiseres til patruljetropper med skarpskytterkapasitet.

beste

Hvis dette blir løsningen, som en arbeidsgruppe har foreslått, kan skarpskytteropp-gaven reduseres fra en primær oppgave til en sekundær oppgave med åpenbar fare for tapt kompetanse. Det jobbes hardt for å beholde skarpskyting som eget fagfelt ved Hærens Våpenskole på Terningmoen. Offisersbladet har møtt hovedinstruktøren ved Hærens Våpenskole.

HVOR VIKTIGE ER SKARPSKYTTERNE?

-Hæren må ha dem for å lokalisere, observere og identifisere en fiende, samt forsterke virkningen i målet. De er styrkemultiplikatorer. Skarpskyttere inntar en sentral rolle i moderne krigføring. Det fins masse eksempler på at et lite antall skarpskyttere kan stoppe eller sinke fremrykking av alt fra kompanier til bataljoner over lengre tid. De norske skarpskytterne plasserer seg gjerne i toppen i europeiske tevlinger og kurs og har satt Norge på kartet i denne eksklusive kategorien. "Look to Norway", høres stadig på messer og seminarer over hele verden, sier kaptein Alan Jensen, hovedinstruktør ved Hærens Våpenskole og den som bør ha hovedæren for at utdanningen av skarpskytterne kom inn i organiserte former fra 2007

BARRETT MRAD!

Skarpskytterutdanningen i Norge konsentrerer seg om å gi elevene maksimale ferdigheter i alle håndvåpensystemer, pistol, maskinpistol og skarpskyttergevær og feltdisipliner som observasjonsteknikk, avstandsbedømmelse, kart og kompass og skissetegning. I 2015 fikk man verdens trolig beste skarpskyttergevær, amerikanske Barrett MRAD i kaliber 338. Det

har nytt innovativt design, forbedret sikte, ballistisk kalkulator og gir høy presisjon og svært god ergonomi. Barrett-geværet, som bruker ammunisjon av typen 300 Grain, er distribuert til norske skarpskyttertropper, spesialstyrkene og kystjegerne. Kaptein Alan Jensen vil ikke si noe om kapasiteten, men nøyer seg med å opplyse at rekkevidden og presisjonen ligger langt over infanterivåpnenes. Naturligvis er geværet ikke billig, rundt 150.000 kroner pr. stykk.

NÅ HAR DERE IKKE FLERE ØNSKER?

- He-he. Vi ønsker oss et gevær med termisk sikte og optikk som kan oppdage varme-stråling slik at vi kan se gjennom natt, tåke og røyk. Et slikt våpen vil være unikt i urban krigføring. Egentlig er dette et «MUST», svarer kapteinen.

For å bli en god skarpskytter trenges minimum 2-3 år. Da begynner de å mestre alle de nevnte rollene. Observasjonsteknikken for å se endringene i stridsbildet utgjør 99 prosent av skarpskytternes oppgave. De er en del av bataljonens oppklaringsenheter og driver med forhåndsovervåking av målområdet og ildledning. Men skyting blir det ikke alltid mye av – kanskje 1-2 prosent av tiden. Før det, går han langt, bærer tungt og venter lenge før han får skutt ett eller to skudd, men de treffer målet! For å nå dit kreves det et strengt utdanningsregime der ca 70 prosent stryker på skarpskytterkursene. Men strykprosenten synker gradvis.

Kontra-skarpskyttertjeneste er en unik oppgave. Den går ut på å hindre eller fjerne en fiendtlig skarpskytter fra stridsbildet. Den beste måten å få dette til er at egne skarpskyttere har overlegne ferdigheter, kunnskaper og dyktighet.

Fra 2013 ble skarpskyttertropper etablert i

hver manøverbataljon. Tidligere var skarpskytteren Geværmann 4 i troppen. Omorganiseringen skjedde fordi Hæren ønsket å legge mer vekt på disse spesialistene. Egentlig fulgte man en anbefaling fra 1982. Dette har gitt et sterkt fagmiljø med lang ståtid – som regel 2-3 ganger så lang tid som er vanlig i avdelinger. Skarpskytterne er profesjonelle soldater, ispedd noen vernepliktige.

VINTERTRENING PÅ VOSS

De norske skarpskytternes meritter førte til at Hærens Våpenskole ble en magnet for andre allierte land som ønsker å forbedre kvalifikasjonene for sine skarpskyttere, spesielt i sne og kulde. Skarpskyttere fra 7 nasjoner – US Marines, US Army, Canada, Nederlands Marinekorps og infanteri, Sverige (Hæren og kystjegerne), Danmark (alle Hær-bataljoner, samt sjø, luft og spesialsoldater, Italia (spesialsoldater) kommer regelmessig til Voss og Mjølfjell for å få vinterutdanning i regi av Hærens Våpenskole. Samtidig økes samarbeid mellom avdelinger og skarpskytterne i NATO.

Vanligvis øker tallet med ett nytt land hvert år. Vi er nå i dialog med New Zealand som ønsker kompetanse- og utdanningsstøtte. Naturligvis har vi også et veldig godt samarbeid med norske spesialstyrker. Dessuten hjelper vi frem skarpskyttere fra politi i flere land når vi får spørsmål om hjelp, sier skarpskytternes hovedinstruktør, kaptein Alan Jensen.

HVA FÅR NORGE IGJEN?

-Vi får tilbud om kurs, trening og utdanning i ørkener, jungel og SIBO (strid i bebodde områder) Norge har begrensede muligheter for å trene i urbant miljø. Men

Skarpskytternes nye våpen, Barrett MRAD med kikkertsikte og "signaturdemper" i hendene på kaptein Alan Jensen.

bl.a. i USA, Sverige og Nederland har de SIBOer i form av små byer eller tettsteder.

AFGHANISTAN

Alle norske avdelinger i Afghanistan var oppsatt med skarpskyttere som både ga avdelingene styrkebeskyttelse og var en «force multiplier». En av skarpskytternes roller er å skape en atmosfære av usikkerhet hos fienden. Når norske avdelinger rykket ut hadde skarpskytterne en nøkkelrolle. Hver mann var oppsatt med et lett terrengkjøretøy (6-hjulring) som ga stor mobilitet og sikret høy observasjonsevne, sier løytnant Aleksander Rishovd som har hatt to perioder i Afghanistan.

Hæren hadde bitre erfaringer med tyske skarpskyttere i 1940. Når tyskerne av taktske hensyn trakk seg litt tilbake, la de alltid igjen et par skarpskyttere som plaffet

ned norske offiserer som reiste seg da de skulle få oversikt over situasjonen.

Russland har alltid satset massivt på skarpskyttere som er integrert i alle avdelinger fra lag til brigade og har en tyngre rolle i den militære organisasjon enn i USA og NATO. En norsk rapport fra 1994 konkluderte at hvis Norge på den tid var blitt invadert av Sovjethæren og hvis hver russisk skarpskytter skjøt to skudd mot et feltkjøretøy ville vi ikke hatt flere igjen etter tre dager, opplyser kaptein Alan Jensen.

STJERNELEV

Alan Jensen spilte en nøkkelrolle i å løfte frem skarpskytterne. I 2003 gikk han ut som beste elev ved US Marines Scout Sniper School i Quantico, Virginia. Det var første gang en utenlandsk elev og en offiser plasserte seg i toppen. Han var også der i 2005

for videre utdanning og gikk ut som nr. to. I 2008 fikk han og hans makker, Pål Nappen, 3.plass i International Sniper Competition i Sverige.

-Resultatene førte til at Hæren opprettet en stilling for meg som hovedinstruktør for skarpskyttertjenesten. Etterpå har ballen rullet i riktig retning slik at vi har fått et sterkt fagmiljø, som nå står i fare for å bli svekket, som følge av et forslag fra en arbeidsgruppe.

De siste 6-7 år har våre skarpskyttere levert svært gode resultater på kurs og konkurranser i utlandet. For å gi et siste eksempel: Skarpskyttertroppen fra Telemark bataljon vant NATO Sniper Team Competition i Tyskland i slutten av oktober. Den er en beinhard konkurranse både fysisk og mentalt. Hvorfor forandre på noe som åpenbart gir resultater?

En skarpskytter skal også gjøre jobben sin om natta, da ved hjelp av IR-sikte.

NORSK KRIGSINNSATS HEDRET I BELGIA

Til ære for norske luftskvadroner ble et minnesmerke i dag avduket i Grimbergen utenfor Brussel.

- Personlig betyr dette mye. Det er viktig å minnes innsatsen, og at vi ikke glemmer, sier en rørt Carl Stousland, som er sønn av en av flygerne i The (Norwegian) Wing 132 til NRK.

Og nettopp det å ta vare på historien er noe av grunnen til at minnesmerket nå er på plass, til ære for The (Norwegian) Wing 132 som deltok i kampene på kontinentet under slutten av andre verdenskrig.

- Under denne minnesmarkeringen blir man minnet på og hedre et lite stykke norsk-belgisk historie, sier Ingrid Schulerud, Norges ambassadør i Belgia.

Statssekretær Øystein Bø var også tilstede på vegne av den norske regjeringen.

- Det er en viktig del av den norske og allierte krigsinnsatsen under andre verdenskrig som hedres i dag. Med dette minnesmerket tar vi med oss minnet om de norske flygerne som var villige til å ofre livet for vår frihet, sier Bø.

Brigader Arild Heiestad, stabssjef og nestkommanderende ved Militærmisjonen i Brussel, fikk oppgaven med å tale og legge krans på vegne av Generalinspektøren i Luftforsvaret.

- Det er med blandede følelser jeg står her på vegne av Luftforsvaret fordi to av våre fremragende offiserer, som skulle vært her i dag, har nylig gått bort; krigsveteran Wilhelm Mohr og Generalinspektør for Luftforsvaret, Per-Egil Rygg....Livet er skjært, noe også våre folk var smertelig klar over under kampene i Europa i 1944 og 1945. "Hvem kommer hjem til middag i kveld?" ble et åpent spørsmål....Luftvingen tok sine tap, livet var skjært, men de måtte fortsette, hvilket det har gjort siden, sa brigader Heiestad i talen sin under fredagens minneseremoni.

Flertallet i vingen var norsk, og resten var hovedsakelig britisk.

Vingen var den største militære enheten under norsk kommando, og opererte i Frankrike, Nederland og Belgia fra august 1944 til april 1945.

26 norske jagerflygere falt i tjenesten og 11 havnet i fangenskap eller gikk i dekning. Det ble også noen tap blant de andre nasjonene i vingen.

Avdukingen på Grimbergen er lagt til Forsvarets minnedag og monumentet vil heretter være et naturlig seremonisted ved den årlige minnemarkeringen for norske tjenestegjørende i Belgia.

Tekst og foto: Hanne Olafsén, Militærmisjonen i Brussel

FØRSTE OPERATIVE UAV-SKVADRON MED NORTHROP GRUMMAN MQ-4 C

Pentagon melder at den første UAV-skvadronen nå er etablert og operativ. Unmanned Patrol Squadron (VUP) 19, skal operere ut ifra Naval Air Station Jacksonville., sammen med P-8 Poseidon maritime overvåkingsfly. Opptreningen av crew er i full gang, og mye av treningen skal foregå i simulatorer. De skal også lære seg å samarbeide med P-8

flyene og utvikle taktikk/teknikk og prosedyrer sammen. Sammen blir de meget utfyllende i overvåkingsrollen, noe også Norge burde se nytten av.

Einar Holst Clausen

NORTHROP GRUMMAN BYGGER USAS NYE STEALTH BOMBER

I konkurranse med Boeing, ble i følge IHS Janes Air Forces News Brief Northrop Grumman med sin B-21

stealth-bomber valgt som leverandør av fremtiden bombefly til US Air Force. Både Northrop Grumman og Boeing tilfredsstilte de tekniske spesifikasjonene, men Northrop Grumman konkurrerte best på pris.

Einar Holst Clausen

ALLTID VARM PÅ HENDENE – UANSETT KULDE?

Står du på vakt, er på vinterøvelse eller på skytebanen, så kan løsningen være å vurdere Sealskinz sin nye vinterhanske med varmeelement og mange tekniske detaljer. Hansken er 100% vanntett, vindtett og pustende, og perfekt til aktiviteter som ski, fjellturer, sykling, jakt og fiske, på kalde dager. Varmeelementet som er bygd inn i hansken har tre varmeinnstillinger: Høy, Medium og Lav, som gjør det mulig å stille inn varmen etter forholdene. Hansken er veldig god og varm, selv uten bruk av varmeelementet, som følge av at den er isolert med Prima-loft, en isolering som gjør at hansken føles lett på hånden. Prima-loft vil isolere godt, selv om hansken skulle bli våt. Hansken har lang mansjett med snøring, som hindrer snø og vann i å trenge inn i hansken.

Formsyddede fingre, fleece innvendig og behagelig geiteskinn i håndflaten sikrer god komfort, slitestyrke og gripeevne. Det går fint å bruke hansken uten varmeelementfunksjonen. Batteriet kan tas enkelt ut fra velcro-lommen på innsiden av hansken. Batteriet lades enkelt via USB eller via stikkontakt. Ved bruk på laveste innstilling vil batteriet vare opptil 5 timer. Skal man på lengre turer, uten tilgang på strøm, kan man lade hansken via powerbank/andre USB tilganger. Hanske med varmeelement – 2.499,- Uten varmeelement og batteri – 1.099,- Hansken leveres av

www.wenaasnordic.com

Einar Holst Clausen

CIA I NORGE – DEN HEMMELIGE HISTORIEN

Boken er skrevet av Geir Jan Johansen og utgitt på Kagge Forlag
ISBN: 978-82-489-1868-4.

Dette er boken for deg som vil vite mer om hvordan amerikanerne under den kalde krigen systematisk bygde opp sitt eget nettverk av CIA-agenter i Norge, hvordan CIA infiltrerte sivile organisasjoner som Redningsselskapet, Norsk Polarinstitut og Skiforbundet, hvordan sivile båter fulle av lytte-utstyr opererte nær Sovjetunionen og hvordan amerikanske ubåter lastet med atommissiler lå neddykket i norske fjorder. (Red. anmrk: Det gjorde for øvrig også franske atomubåter). Boken har også noe billedmateriale.

Dette er spennende lesning folkens, om noe vi av naturlige årsaker ikke har hørt så mye om.

Einar Holst Clausen

DET SVENSKE SVIKET!

Eirik Veum er kjent som vaksjef i NRK nyhetsredaksjonen, men nå også som forfatter. Boken «Det svenske sviket 1940-45» er Veums femte krigshistoriske bok. Denne gang setter Veum et meget kritisk søkelys på Sveriges såkalte nøytralitet i 1940-45. I den velskrevne og godt dokumenterte boken, får vi innblikk i svenskekongen Gustav V sine nazistiske sympatier, om jødehatet i Sverige før krigsutbruddet. Det er vanskelig å legge fra seg boka, når man leser om forsvarssjefen Gerhard Thörnells sine nazisymptatier, hvordan Sverige i de første krigsårene arresterte nordmenn (også jøder) som flyktet til Sverige og sendte de tilbake til tysk fangenskap. At Sverige tillot tyske troppe- og krigsmaterielltransporter med tog gjennom Sverige til Nord-Norge, men også til Finland/Russland, er også noe de ikke bør være stolte av. Dette er boken som røsker opp i etterkrigstidens pyntede Norge-Sverige relasjon.

Boken er utgitt på Kagge Forlag, og finnes hos alle bokhandlere for kroner 399 kroner. Anbefalingen må være at man ser filmen «Kongens nei» og leser denne boken etterpå. Da får man virkelig et helhetlig bilde av hva som skjedde i Skandinavia 1940-45. Hva skal man ellers si, her kalles en spade for en spade! Meget interessant lesning, og en bok som allerede har skapt stor oppmerksomhet, ikke minst i Sverige.

Veum har tidligere utgitt bøkene «De som falt. Nordmenn som døde i norsk krigstjeneste», og tre bind i serien «Nådeløse Nordmenn» (Statspolitiet, Hirden og Gestapo).

Einar Holst Clausen

DEN KALDE KRIGEN – OG VESTFOLD 1948-1991

Jan Helge Kaiser og Erlend Larsen har skrevet denne boken, som tar for seg en epoke som var mer spennende enn vi har lyst til å innrømme, og som det ser ut til at vi er i ferd med å gå inn i på nytt – kald krig. Kaiser er krigsskoleutdannet og er nå fylkesberedskapssjef i Vestfold og Erlend Larsen er BSIS-utdannet, var flyger i Widerøe før han ble ordfører i Stokke kommune.

Boken gir oss et meget godt innblikk i opptakten til kald krig, radikale svingninger i Norge i etterkrigstiden, overvåkingen av venstreradikale krefter, Warszawapakten, etableringen av NATO, totalforsvars-tenkningen i Norge og mye mer. De har gjort et imponerende arbeid, med mye research. Spennende er det også å få mer innsikt i hvordan dette påvirket Vestfold spesielt.

Dette er boken for de som er interessert i Norges-historie, politisk historie, forsvarshistorie, flyhistorie, etterretning og nasjonal beredskap under den kalde krigen. Anbefales.

Utgis på E-forlag ISBN: 978-82-93057-29-1

Einar Holst Clausen

FORSVARETS SANITET – HELSE FOR STRIDSEVNE 1941-2016

Kommandørkaptein og cand. Philol. i historie, Tor Jørgen Melien jobber i dag ved Institutt for Forsvarsstudier, og har her skrevet det som må betegnes som «Forsvarets Sanitets leksikon».

Dette er en forskningsbasert fremstilling av Forsvarets sanitet og dens utvikling. Helt fra tiden da den norske regjeringen i London opprettet Forsvarets sanitet i 1941, og frem til i dag.

Boken har mengder av interessante bilder fra hele perioden, og mange vil nok dra kjensel på både personell og materiell.

Boken er gitt ut på Dreyers Forlag.
ISBN: 978-82-8265-175-2

Einar Holst Clausen

Nasjonal Veterankonferan

For fjerde gang møttes veteraner i alle aldre til Nasjonal Veterankonferanse, denne gang i Stavanger. Årets tema – kompetanse.

Siri Lill Mannes gjorde en strålende jobb som konferansier under Veterankonferansen.

Statssekretær Øistein Bøe holdt åpningstalen under veteranankonferansen i Stavanger.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

PROFESJONELL GJENNOMFØRING - HEIMEVERNET VARIÅR HOVEDARRANGØR

BFO/Offisersbladet deltok på veteranankonferansen, der Siri Lill Mannes også denne gang var konferansier. Med sin TV2-erfaring ledet hun oss elegant gjennom et vel sammensatt og interessant program. Forsvarets Mediesenter skal også ha ros for mesterlig utførelse av oppgaven med alt fra lyd, lys, lysbilder og filming under hele konferansen.

KOMPETANSE

Med dette som hovedtema, klarte årets veteranankonferanse ved hjelp av mange gode foredragsholdere, både stadig tjenestegjørende og tidligere tjenestegjørere (alle veteraner), å få frem viktigheten av å kommunisere ut til samfunnet og næringslivet, at veteraner har kompetanse som mange bedrifter kan dra nytte av.

Blant de som delte sin veteranhistorie med de over 300 i salen, var løytnant Espen Haugeland, som fikk Krigskorset m/sverd for sitt heltomot under tjeneste i

Afghanistan. En sterk historie. Haugland bruker i dag sine erfaringer fra Forsvaret og internasjonale operasjoner, i jobben som selvstendig næringsdrivende.

Av andre, hørte vi historien til den krigsskoleutdannede Afghanistan veteranen Christian Slinning, som med sin militære utdanning og tjenesteerfaring, søkte seg ut til sivil jobb. Han er nå i ledersjiktet i Statoil. Tidligere marine- og fallskjermjeger Aslak Sverdrup er også et levende bevis på at veteraner er attraktive for næringslivet. Han er i dag lufthavndirektør ved Bergen lufthavn.

se for fjerde gang

En fulltegnet veterankonferanse med over 300 deltagere.

UNIFIL-UNDERSØKELSEN

Oberstløytnant Jon Gerhard Reichelt fra Forsvarets Sanitet (FSAN), tok oss gjennom den svært omfattende undersøkelsen, som ble sendt ut til alle som har gjort tjeneste i UNIFIL (1978-1998). Til tross for et alvorlig tema, hadde Reichelt tilhørerne i sin hule hånd, med sin lune humor og glimt i øyet. Svarprosenten var høyere enn forventet, og ingen av funnene i undersøkelsen er spesielt oppsiktsvekkende, i forhold til resten av samfunnet i forhold til eksempelvis selvmordsstatistikk og psykiske problemer. Hele undersøkelsen/rapporten kan leses på

nettet https://forsvaret.no/aktuelt/_ForsvaretDocuments/UNIFIL-undersokelsen%202016.pdf

VETERANPRISEN 2016

Prisen i år gikk til Fred Gallefoss, og ble delt ut under Forsvarssjefens festmiddag første kveld. Gallefoss satt hele kvelden på VIP-bordet sammen med blant andre Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide, stabssjef FST Erik Gustavsson, generalinspektøren for Heimevernet og Forsvarets veteraninspektør Tom Guttormsen. Veteranprisen består av et innrammet

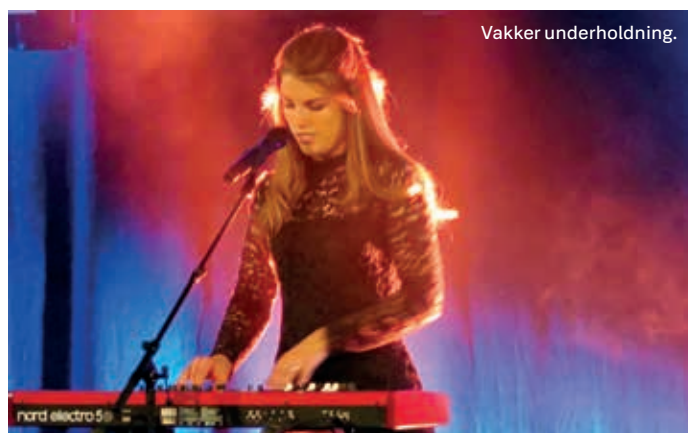
flott diplom og en metallskulptur av sverd i slire.

Veteranpris-komiteén skriver at Fred Gallefoss har vært en pionér i arbeidet med og for veteraner. Allerede i 1993 lagde han et nettsted for veteraner, Norsk Veteran-nettverk (norvetnet.no), og videreutviklet nettstedet hele tiden. Han etablerte etter hvert også en egen Facebookside, der det meste av informasjon og meningsutvekslinger i dag skjer. Gallefoss har også tatt initiativ til en rekke veteranarrangementer, alt fra mindre samlinger, Libanesisk aften med dans og Libanesisk mat, samt

Forsvarssjefens festmiddag med underholdning og utdeling av Veteranprisen er et høydepunkt etter en lang og interessant dag i salen.

VIP-bordet med blant andre Forsvarsminister, stabsjef FST, GIHV og prisvinner.

Vakker underholdning.

Stabsjef FST Erik Gustavsson deler ut årets Veteranpris til Fred Gallefoss.

På vegne av Forsvarssjefen ga Gustavsson deltagerne en status for Forsvaret i dag.

flere turer til Libanon og kjent «teig» for veteranene. Fred Gallefoss er en beskjeden mann, men ga uttrykk for stor glede og ydmykhet for å bli tildelt en slik pris. Det gir meg ytterligere motivasjon for fortsatt arbeid til det beste for veteranene, sa han. BFO/Offisersbladet gratulerer Fred Gallefoss med veteranprisen 2016!

VIKTIG ARENA

Statssekretær Øistein Bø måtte steppe inn for forsvarsministeren som åpningstaler, da statsråden deltok på statsbesøk på dagtid. Søreide takket imidlertid nei til middag

på Slottet, for å kunne delta på festmiddagen under Veterankonferansen, og det førte til applaus i festsalen. Veterankonferansen har blitt en meget viktig arena og en av de store konferansene i løpet av året, sa forsvarsministeren i sin tale under festmiddagen. Generaløyntant Erik Gustavsson måtte steppe inn for forsvarssjefen, som hadde hendene fulle med Langtidsplanen, men ingen klarte å erstatte TV2's reporter Fredrik Græsvik og hans foredrag, for han hadde reist til Syria for å dekke krigen mot terrorist-organisasjonen DAESH.

En viktig arena var det tydeligvis også

for Stavanger kommune, som ved sin varaordfører fikk ønsket alle velkommen til Stavanger, og fikk fortalt litt om sin kommune. Generalinspektøren for Heimevernet Tor Rune Raabye, fikk også anledning til å gi veteranene en status fra HV, og fortelle litt om Heimevernets egenart. NAV var også til stede og fikk fortalt om sitt arbeid med «veteranforståelse», og innsats for blant annet å få skadede veteraner tilbake i arbeid.

Konklusjonen er at dette nok en gang ble et meget vellykket arrangement, med veteranen i fokus!

KONGSBERG SKAL OPPGRADERE FRIDTJOF NANSEN-KLASSE FREGATTENE

Kongsberg Defence Systems (KONGSBERG) har inngått kontrakt med Forsvarsmateriell for oppgradering av kampsystemet og aktiv sonar-systemet på Fridtjof Nansen-klasse fregattene.

Kontraktsverdien er NOK 313 millioner og vil bli levert over fire år. KONGSBERG har levert anti-overflate- og anti-undervannssystemene basert på egen systemarkitektur og integrert med Aegis-systemet. KONGSBERG har gjennomført oppdatering og vedlikeholdsaktiviteter på klassen siden dens introduksjon. Denne kontrakten vil utvide levetiden på systemene.

Pressemelding

HV-02'S MUSIKKORPS IMPONERTE STORT!

I forbindelse med Heimevernets 70-års jubileum i 2016, avholdt HV-02's musikkorps fredag kveld den 11. november, en festkonsert i NRKs stor studio på Marienlyst. Konserten ble tatt opp, og vil bli sendt i dertil egnet radioprogram i sin helhet. Det var en imponerende vel gjennomført konsert av høy klasse, med blant annet norske og svenske marsjer, i tillegg til andre kjente komposisjoner. Korpset består av HV-disponerte soldater, hvor mange tidligere har gjort tjeneste i HMKG's musikktrupp.

Tekst & Foto:
Einar Holst Clausen

TUNGT BEVEPNET KINESISK UAV

I følge IHS Jane's International Defence Review, viste Kina frem sin nye offensive UAV på Airshow China 2016», CASC (China Aerospace Science and Technology Corporation) CH-5. Den kan bære opp til 16 luft til bakke-raketter under vingene. CH-5 fløy første gang i august 2015.

Dette er en såkalt MALE (medium-altitude long-endurance) UAV i komposittmateriale med en lengde på 11 meter og vingspenn på 21 meter. Startvekten på 3,3 tonn, og den kan bære 1,2 tonn våpen. CH-5 har en operasjonsradius i dag på 250 km (line of sight datalink), men dette kan økes til 2.000 km når den kan benytte satellittkommunikasjon. Den kan også etter hvert programmeres til å operere helautomatisk med det de kaller «waypoint navigation». CH-5 skal visst nok være utstyrt med en 330 hk «heavy-fule» motor som gjør at UAV'en kan fly 60 timer sammenhengende. Men også med en 300 hk bensinmotor som holder CH-5 oppe i 39 timer. Normalt hastighet er oppgitt til 180-220 km/t, maks fart 300 km/t, og høydebegrensning 30.000 fot.

Einar Holst Clausen

RUSSLAND HAR BYGGET OM ELDRE STRATEGISK ATOMDREVEVET UBÅT

Den atomdrevede Delta IV ubåten Podmoskovye (bygget i 1986) med atomraketter om bord (SSBN) K-64, er nå etter lang tid på verftet, ombygd og sjøsatt som et «moderfartøy» for mindre ubåter som bedriver «research» og etterretning. Midtseksjonen som hadde uteskytningsrørene for ballistiske raketter er fjernet, og ny midtseksjon er sveiset inn. Ubåten skal ha blitt over 9 meter lengre. Hva den nye midtseksjonen inneholder er ikke kjent. Ombyggingen ble ferdig den 24. oktober 2016 og den russiske marinen foretar nå tester til sjøs. Kilde: IHS Jane's Naval Forces News Brief.

Einar Holst Clausen

Hva vet vi egentlig om – Heavy Airlift Wing (HAW)?

Et nytt og svært moderne NATO hangarkompleks, med tilstøtende administrasjonsbygninger ble offisielt åpnet i november på den tidligere kald-krigs basen i Ungarn under Sovjetuniontiden.

Hele komplekset er svært moderne og ruvende. Gamle hangarer og bygninger fra Sovjet-tiden måtte destrueres. Foto: HAW

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Norsk militær og sivil presse ble invitert til Papa Air Base for å overvære «The Grand Opening» av det topp moderne hangar-komplekset. Offisersbladet var alene som norsk presse, sammen med over 400 inviterte VIP-gjester fra over 14 nasjoner.

MULTINASJONAL KAPASITET PÅ STRATEGISK LUFTTRANSPORT

HAW er den fly-operative delen av NATO Strategic Airlift Command (NSAC) og er

en flernasjonal flytransportstyrke som opererer tre C-17 Globemaster III tunge strategiske transportfly, som har vært operativ siden 2009, bestående av mannskaper fra 12 NATO-nasjoner, USA, Norge, Nederland, Polen, Bulgaria, Estland, Ungarn, Litauen, Romania og Slovenia, i tillegg til «Partnership for peace» medlemmene Sverige og Finland. SAC er et godt eksempel på Smart Defence – samarbeid og felles eierskap av milititære kapasiteter.

FLYTIMERTIL FORDELING

Unntatt USA, så er dette små NATO-

nasjoner, som med deltagelse i HAW fikk mulighet for strategisk lufttransport etter en fordelingsnøkkel, i henhold til en samhandelsavtale. Eksempelvis får Norge tildelt 400 timer i året, Sverige 550 timer, imens USA (som har finansiert ett av flyene alene) får 1.000 timer. HAW utfører oppdrag over hele verden, og flyr over 4.500 timer i året på oppdrag fra Norge til Sør-Afrika. Danmark, Slovakia, Italia, Latvia og Tsjekkia var i utgangspunktet med, men trakk seg ut av HAW før selve etableringen i 2009. Flyfabrikken

Papa

Boeing har eget personell fast stasjonert på ved HAW, som tar seg av alt av teknisk vedlikehold og reparasjoner på C-17 maskinene, som for øvrig er tre ganger større enn vår C-130J Hercules.

NORSK PERSONELL

Alle deltagernasjonene deltar med eget personell (totalt 146 på basen), der det for tiden er 16 nordmenn, med NK/Vice Commander, 4 mission planmere, 3 flygere, 2 loadmastere, 2 combat support, én crew chief, én etterretnings-

Fra åpningsseremonien i den enorme hangaren.

Her ser man dimensjonene på en C-17!

offiser, én forsyningsoffiser, og én redningsutstyr-tekniker. Fra sommeren 2017, overtar nåværende NK, oberst Bjørn Gohn-Hellum som sjef for Heavy Airlift Wing! En stilling han vil ha til 2019. Luftvingen har i dag en amerikansk oberst som sjef. Når Gohn-Hellum overtar som sjef, får han en amerikansk NK – det er slik USA vil ha det.

NORSK NK PÅ LUFTVINGEN

Offisersbladet møtte Gohn-Hellum på hans kontor etter seremonien i hangaren. Obersten har bakgrunn som Hercules-flyger på 335 skvadron, men konverterte til P-3 Orion. Han var også skvadronssjef på 333 skvadron på Andøya. Han kunne fortelle at den leder-erfaringen han fikk fra stabs-tjeneste i Luftforsvaret, og spesielt fra tiden som skvadronssjef på 333 skvadron, har vært verdifull i stillingen som NK i HAW, og når han skal overta som sjef i 2017. Gohn-Hellum HAW og vertsnasjonen for meget god støtte når han med sin familie flyttet ned til Papa. Dessuten får man en unik erfaring og kompetanse, som ikke kan oppnås i Norge. Dette føler tydeligvis også flere

av de norske, for nesten halvparten har søkt om forlengelse av sin tjeneste.

Han innrømmer samtidig at de første puljene fra 2009 og noen år fremover, nok ikke var fullt så heldige med tilrettelegging av flytting/boligetablering og skolesituasjon. Et inntrykk som dessverre har festet seg hjemme i Norge.

Oberst Gohn-Hellum understreker at situasjonen i dag er radikalt forbedret, og spesielt nå som de har flyttet inn i helt nye og moderne lokaliteter. Obersten innrømmer at han gleder seg stort til å ta over som sjef, for å være NK her nede, er litt som å gå to skritt bak hele tiden. Som sjef er du SJÆF.

Oberst Bjørn Gohn-Hellum er i dag nestkommanderende HAW, men tar over som sjef til sommeren.

Mamma Lene Hopshaug hjelper barna Eskil og Ingvil med leksene.

BOLIG- OG SKOLETILBUDET

Jeg fikk også anledningen til et besøk hos en av familiene i Papa, nemlig familien Kristensen Hopshaug, ved mamma Lene og barna Eskil (5 år) og Ingvil (3 år). Pappa Erlend var nemlig hjemme i Norge på kurs nesten hele november. Kanskje litt typisk fraværs-situasjon for flere «HAW-familier» som bor i Papa. Kjøreturen i leiebil fra Wien hadde gått greit og jeg kom tidlig frem til Papa ved god hjelp av GPS. Lene kom akkurat hjem etter å ha hentet barna fra den internasjonale skolen de går på, for barna begynner svært tidlig på internasjonal skole i Ungarn, barnehage er gratis. Jeg kom midt i lekse- og middagstid.

Etter å ha kjørt gjennom landsbygda i Papa, med relativt fattigslige boliger, ble jeg imponert over det nye boligområdet de bodde i. Store fine og nye boliger, og standarden inne samt antall kvadratmeter de kan boltre seg på, var vel så bra som hjemme i Norge. Morsomt var det også å møte to barn som like gjerne snakket engelsk som norsk, og jammen meg litt ungarsk også. Lene Hopshaug fortalte at hun var veldig fornøyd med skoletilbudet nå, men kunne også tenkt

Her er tre norske offiserer i arbeid i «Current ops»

seg en norsklærer (FD trekker lønns-hjemmelen) på deltid i Papa, slik at ungene også kunne få litt grunnunder-visning i norsk.

Ellers fortalte hun med et smil om munnen, at det er veldig bra å bo såpass sentralt i forhold til ferie og fritid. Det er bare to timers kjøretur til Wien og Buda-pest, halvannen time til Bratislava, 4 timer til Kroatia og fem timer til Italia. Skiferie i Sveitsiske og Østeriske alper er ikke noe stress. Lene sa videre at hun opplever samholdet mellom alle nasjonenes familier som veldig godt. Nå så hun frem til julemarkedet, som «Papa-familiene» arrangerer hvert år. Der selger de småting som de måtte ha til overs, samt kakeotteri med mere. I 2015 fikk de inn 60.000 kroner, som gikk til den lokale ambulansetjenesten, slik at de kunne kjøpe inn nødvendig utstyr. I år ble julemarkedet holdt utenfor basen, og de fikk inn 1,2 millioner HUF, noe som tilsvarer drøye 35.000 kroner! Her må basen ha bidratt en god del. Hele summen går i år til barneavdelingen ved det lokale sykehuset. Et kjærkommet bidrag til et noe umoderne og slitt sykehus, i forhold til norsk standard i alle fall. Det er flott å kunne bidra på en slik måte fortalte Lene.

UNGARSK OBERST SOM LEIRKOMMANDANT

I samtale med den Ungarske leirkommandanten oberst László Gangler, eller Base Commander som det heter, ga han uttrykk for stolthet over det nye kom-

plekset som er tatt i bruk. Her kan vi gjøre alt nødvendig arbeid og vedlikehold, og det er betydelig mer effektivt enn tidligere sa han. Han er veldig glad for at HAW ble lagt til Papa/Ungarn i stedet for Italia eller Slovakia. Det har betydd mye for næringsliv og enkeltmennesker i Papa, som bare har 35.000 innbyggere. På sikt vil det også føre til bedre språkforståelse, spesielt engelsk sa Gangler.

FOR FÅSØKERE

Luftforsvaret og Forsvarsdepartementet innrømmer overfor Offisersbladet at det er for få søkere til stillinger ved Papa. Dette på grunn av litt for dårlig informasjon i forbindelse med de siste søknadsrundene, samt at de ikke har klart å formidle at mye har skjedd siden 2009, med tanke på bedre tjenesteforhold, bedre mottak av nytt personell, bedre skoletilbud og bedre boforhold. De håper flere får øynene opp for tjenestegjøring ved Heavy Airlift Wing på Papa, der også OR-personell absolutt bør søke! Alle de norske Offisersbladet snakket med under «Grand Opening» seremonien og senere på dagen, var meget fornøyd med å få tjenestegjøre og bo i Papa. Så de som er i målgruppen burde kanskje undersøke litt nærmere rundt muligheten for en utlandsbeordring til HAW i Papa/Ungarn?

The Moose (elgen) har blitt en maskot fordi C-17 har en distinkt og tilsvarende lyd i motorene når turtallet reduseres.

Fransk visitt

Franske DCNS var på tur med sin nye stealth-fregatt type FREMM, og ankom Oslo Havn (Vippetangen) første uken i november.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

FREMM-fregatten er inne i en testperiode, der alle systemer testes og mannskapet jobber seg frem mot operativ status på den moderne fregatten. Offisersbladet ble invitert om bord og fikk full omvisning, sammen med representanter fra Forsvarets politiske og militære ledelse, samt mange fra Sjøforsvaret selvfølgelig. Den franske FREMM-fregatten virket noe større enn vår Fridtjof Nansen fregatt,

men det kan ha vært et synsbedrag. Men én ting er sikkert, de har klart å lage hangaren til sitt NH-90 med riktig takhøyde, slik at de kan drive vedlikehold på helikopteret. Det har ikke vi klart, noe som medfører at våre fregatter må bygges om. Det var imponerende å se den moderne broen, kommandorommet ned i båten, sonaren som kan fires fra akterdekket, 76 mm OTOMelara kanonen på dekk og laderommet nede i fartøyet, 16 utskyttningsrør for missiler (SYLVER A50

VLS/Aster 15 og 30 missiler), 8 exocet sjømålsmissil-rør, torpedoutskyttningsrør, 16 launchere for Scalp Naval cruise missil for landmål, og NH-90 helikopteret på dekk. En formidabel våpenplattform.

Det franske DCNS er som kjent sammen med det tyske Thüssen Krupp (TKMS), «shortlistet» som mulig leverandør av fremtidens nye norske ubåter, og DCNS benyttet anledningen i forbindelse med fregattbesøket, til å avholde en pressekonferanse i Oslo den 3.

FREMM fregatten på Vippetangen Oslo
Havn NH 90 på dekket.

Fra mottagelsen i helikopter-hangaren.

Fregattens sonar.

Kveldsstemning med NH-90 på dekk.

Nede i kommando-rommet.

Skipsklokke hører med!

Direktør DCNS Hervé Gillou møtte presse og næringsliv på Grand Hotell.

november, der selveste sjefen for DCNS Hervé Gillou orienterte invitert presse og næringsliv, om den siste utviklingen i DCNS og fremtidige ubåtleveranser til blant andre Australia, Chile, Malaysia, India og Brasil. Det ble nevnt at DCNS/Thales over mange år har samarbeidet med Norge og levert kommando/kontrollsystemer og sonarer til flere norske marine-fartøyer, og til NH-90. Samarbeidet med Kongsberg Defence & Aerospace og Umoe ble fremhevet. Mulige

norske samarbeidspartnere i ubåt-prosjektet ble listet opp, og Gillou understreket at listen over norske høyt kvalifiserte bedrifter er lang. I skrivende stund har både DCNS og TKMS levert oversikt over hva de tilbyr av gjenkjøpsavtaler og industrielt samarbeid.

Uansett blir det spennende å se hvilket valg Forsvarsdepartementet og Forsvars materiell tar til slutt. Her regner jeg med at de to konsernene blir nøye vurdert hva angår størrelse/økonomi og hvilken

statlig støtte de har, Tysk og Fransk strategi i Arktis og hvor de i dag opererer sine ubåter, samt det selvfølgelig rundt pris, ubåtens kapasiteter, stealth-egenskapene og fremtidig logistikk-samarbeid. Avgjørelsen blir visst nok tatt i løpet av 2017, hvis ikke den av andre årsaker blir fremskyndet.

Er Forsvaret den flinkeste i klassen på logistikk?

Forsvaret har store mengder forbruks- og beredskapsmateriell lagret på spredte lagre rundt om i landet. Inne i lagre, under tak eller utendørs, ofte containerbasert for å sikre mobilitet og tilgjengelighet.

Det er dimensjoner på både lager og lasteutstyret hos Apilar.

Daglig leder Aleksander Rødsten og drift- og logistikkansvarlig Kennet Thomsen ved inngangen til den enorme helautomatiserte containerhallen.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Kontinuerlig kontroll, vedlikehold og eventuell forflytning av slike store mengder materiell ved øvelse, krise eller krig, krever godt innarbeidede rutiner og relativt store ressurser. Den enkelte avdeling og FLO forsyning, har mange dyktige ansatte, men er lagringskonseptet og tilgjengeligheten god nok? Er materiellet utsatt for temperatursvingninger/luftfuktighet, og tar det for lang tid å hente ut materiellet og transportere det ut til bruker?

Under store nasjonale øvelser og når norske avdelinger deltar på øvelser i utlandet, mottas og forflyttes mye materiell og mange tunge kjøretøyer til øvingsområdet, ofte over store avstander. Her gjør personellet ved MOVCON og den enkelte avdeling en utmerket jobb, men kan den gjøres enklere, raskere og mer kosteffektiv?

SIVIL LOGISTIKK-STØTTE TIL HV LANGS SJØVEIEN

Forsvarsdepartementet har tenkt nytt når det gjelder logistikk, i første omgang for Heimevernet og deres beredskap/responstid rundt om i landet. For våren 2015 ble en avtale mellom NorSea Group (Wilh. Wilhelmsen Gruppen) underskrevet, der HV's forhåndspakkede containere fra Sør til Nord, lagres og uttransporteres fra NorSea Groups forsyningsbaser langs kysten vår. Logistikkpersonell fra NorSea Group med forsvarsbakgrunn, blir også en del av det militære beredskapsapparatet. Det nye logistikkonseptet vil senke reaksjonstiden betydelig, samt spare Forsvaret for milliarder av kroner. US Marines har en årrekke brukt Wilh. Wilhelmsen Gruppen til transport av enorme mengder militært materiell «world wide». Kanskje en erkennelse av at sivile aktører har den beste kompetansen på logistikk i denne størrelsesorden?

HVA MED SIVIL STØTTE TIL EFFEKTIV LOGISTIKK OG LAGRING I INNLANDET?

Offisersbladet har besøkt Røyken Næringspark i Buskerud, der Apilar lager og Logistikkcenter as har etablert seg med et enormt innendørs helautomatisert containerlager, med plass til over tusen 20 fots containere, i tillegg til 400 på bedriftens uteområde. Omlastingshallen på 600 kvadratmeter har tre lasteramper, er og den tilstøtende lagerhallen på 3.000 kvadratmeter. Her stabler den datastyrte og automatiske kranen inntil syv containere i høyden, uten personell i lagerhallen. Styrt av datateknologi, så jeg hvordan kranen hentet/satt på plass og stokket om på containerne med stor presisjon. Alt dette styres imponerende nok av en daglig leder, en logistikkansvarlig og to lagerarbeidere/operatører.

Kranen kan jobbe døgnet rundt, uten

gutten

Kennet Thomsen viste også frem en mindre lagringsenhet som de kan tilby de med mindre lagringsbehov.

matpauser, lønnsforhandlinger og andre HMS-utfordringer. Det store lageret har konstant temperatur og luftfuktighet. Apilar har egne lastebiler for effektiv transport, og kan ved behov få inn mange flere lastebiler fra sine samarbeidspartnere, ved større uttransporteringer, i tillegg til trucker med alt fra 1.5 til 45 tonns lastekapasitet. Daglig leder Rune Aleksander Rødsten og drift- og logistikkansvarlig Kennet Thomsen, kunne fortelle at de er de første i Norden som har et helautomatisert containerlagringssystem som dette.

Vi er i stand til å plukke ut og uttransportere 150-200 containere i døgnet ved behov, sa Kennet Thomsen fornøyd. Om Forsvaret skulle være interessert, kan vi også lett utvide lagringskapasiteten, samt iverksette ytterligere sikkerhetstiltak, som enda høyere gjerder, piggtår,

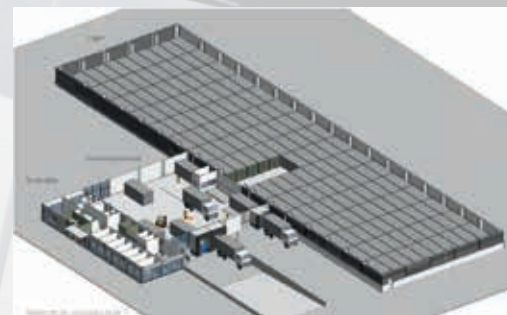
bevegelsessensorer med mere. I dag er hele det inngjerdede området NOKAS-bevoktet, så sikkerheten er ivaretatt, sa han. Dessuten fungerer lagringssystemet slik at det kun er datasystemet som vet hvor hver enkelt container er stablet. Skal en kunde ha ut 40 utvalgte containere, punches kodene inn, og kranen finner de automatisk frem. Apilar har planer om tilsvarende etablering i Sverige og Danmark.

OGSÅ FOR PRIVATKUNDER

Men det er ikke bare store bedrifter som kan benytte seg av slik sikker lagring. Apilar lagrer gjerne containere for privatkunder også. Det være seg lagring av eksempelvis veteranbiler, inventar/møbler til leiligheter/hus ifm flytting. For de med mindre lagringsbehov, har Apilar mini-containere på 8 m³. Det er plass til fire slike i en 20 fots container, så flere kan

Et meget ryddig og helautomatisert lager med store uteområder i tilknytning til lageret.

dele på utgiften. Et godt eksempel kan være fire kadetter som får beordring til samme tjenestested i Nord-Norge. De kan pakke sine eiendeler i hver sin minicontainer satt ut av Apilar der de bor, for så enten å bli mellomlagret, eller direkte transportert til nytt tjenestested. Et annet eksempel kan være hvis noen i forbindelse med utlandsbeordring ønsker å lagre alt sitt inventar til huset, og kanskje en dyr veteranbil, i container til man kommer hjem igjen. Apilar henter, lagrer og bringer.

Jeg ble imponert over det jeg så hos Apilar i Røyken Næringspark. Dette er fremtidens sikre lagring for både enkeltpersoner og store bedrifter. Noe for Forsvaret?

PEARL HARBOR

«A date which will live in infamy» (en dag som vil minnes i skjensel), erklærte Franklin D. Roosevelt om angrepet på Pearl Harbor, og undertegnet krigserklæringen mot Japan. Denne måneden er det 75 år siden den epokegjørende, militære hendelsen.

Av TROND SÆTRE

Siden starten på den andre kinesisk-japanske krig i 1937 hadde japanerne vært under betydelig diplomatisk press fra Storbritannia og USA. Den japanske ekspansjonsviljen var imidlertid stor, og landet fortsatte sine militære kampanjer i Kina.

Konflikten ble ytterligere forsterket av at Japan gikk inn i en allianse med Tyskland og Italia i 1940, og dermed ble en del av aksemaktene. Ettersom aksemaktene hadde framgang på denne tiden, følte nok japanerne at de hadde lite å tape. USA svarte på dette med å trappe opp sanksjonene, og blant annet stenge Panamakanalen for japanske skip. Da japanerne svarte på dette med å invadere det nordlige Indokina, innførte USA en oljeembargo. Et viktig pressmiddel, ettersom Japan var avhengig av å importere olje, og 80-90 % av importen kom fra USA.

Noen ivret for at Japan måtte eliminere USAs og Storbritannias flåtestyrker i Stillehavet, og man begynte å planlegge et militært angrep allerede i januar 1941. I mellomtiden ble det ført forhandlinger der USA forlangte at Japan skulle trekke seg ut av både Indokina og Kina før de ville oppheve boikotten. Japan var villige til å trekke seg ut av Indokina, men satte ellers hardt mot hardt. Den japanske æresfølelsen var for sterk, og forhandlingene låste seg. 5. november godkjente keiser Hirohito av Japan planen om et angrep på den amerikanske militærbasen Pearl Harbor på Oahu, Hawaii's tredje største øy. 1. desember godkjente han også at krig skulle igangsettes mot USA, Storbritannia og Nederland. Den japanske angrepsstyrken, under kommando av viseadmiral Chuichi Nagumo, seilte ut den 26. november

Angrepet var avhengig av torpedoer. De japanske torpedoene kunne bare brukes på dypt vann, og i løpet av sommeren ble det utviklet en modifisert variant som fungerte på grunt vann. Kommandørene på Pearl Harbor hadde ikke tenkt på dette; de regnet med at havnebassenget var for grunt til at det lot seg gjøre å angripe basen med torpedoer, og la derfor ikke ut torpedonett. I løpet av høsten hadde amerikansk etterretning fanget opp informasjon som tydet på fare for japansk, militær aggresjon. Imidlertid var det lite informasjon som hintet om at et eventuelt japansk angrep kom til å finne sted i Pearl Harbor, eller mot et amerikansk mål i det hele tatt. Amerikanerne

holdt det for mer sannsynlig at det ville finne sted i Sør-Kinahavet. På morgenen da angrepet fant sted, var beredskapen lav. Den japanske armadaen hadde samlet seg ved øygruppa Kurilene, hvorfra de gikk gjennom et lite trafikkert område av Stillehavet til et punkt ca. 500 km nordvest for Hawaii. Der tok flyene av.

I tillegg til flyene var det en fortropp bestående av 20 regulære ubåter og 5 miniubåter. Tidlig om morgenen den 7. desember 1941 vant amerikanerne faktisk den første trefningen; klokka 06:37 greide jageren USS «Ward» å senke en japansk miniubåt.

Selve angrepet kom i to bølger. Den første, like før klokka åtte samme morgen, bestod av 100 bombefly, 43 jagere og 40 torpedofly og angrep fra tre forskjellige kanter. Klokka 07:49 signaliserte lederen for bombeflyene, Fuchida Mitsuo til den japanske hangarskipflåten: «Tora, tora, tora!», et kodeord som signaliserte at de fortsatt hadde overraskelsesmomentet. Den amerikanske hæren slo først ikke alarm da de fikk se flyene komme, fordi de forvekslet dem med egne fly som var ventet å komme inn fra fastlandet samme morgen. De første torpedoene traff slagskipet «USS Oklahoma», som sank med 400 mann, men rask respons fra amerikansk antiluftskyts greide å redde skipet «USS Nevada». Imidlertid sank også «USS Arizona» i den første angrepsbølgen. Skipet eksploderte da en modifisert, panserbrytende granat gikk gjennom to armerte dekk og detonerte i det forreste ammunisjonsmagasinet. Senkningen av «Arizona» alene sto for halvparten av det totale tapet av menneskeliv under hele slaget. I løpet av den første angrepsbølgen gikk også «USS West Virginia» tapt.

Den andre angrepsbølgen nådde Pearl Harbor 8:55, men hadde en vanskeligere oppgave på grunn av tykk røyk og amerikanske skyts. I løpet av til sammen to timer ble likevel nesten hele Pearl Harbor ødelagt; ved 9:55 var det over. 19 fartøyer, av dem åtte slagskip, var senket eller skadd, og 188 fly hadde gått tapt. Men ingen hangarskip lå ved kai i Pearl Harbor på det tidspunktet, noe som blir regnet for et lykketreff. Tap av hangarskip hadde vært langt vanskeligere å bære for den amerikanske flåten. En tredje angrepsbølge var planlagt for å ødelegge oljedepotene, verkstedene og tørrdokkene. Dette kunne gjort større skade enn tapene av amerikanske skip, men ble avblåst på grunn av taktiske vanskeligheter.

2403 mennesker ble drept under angrepet, av dem 68 sivile. De sivile tapstallene kom ikke så mye fra Pearl Harbor selv, men skyldtes hovedsakelig at amerikanske luftvernsgranater falt ned over sivile områder, inkludert Honolulu.

Rent taktisk var angrepet en suksess. På grunn av tapene ved Pearl Harbor var USAs Stillehavsflåte ikke i stand til å forhindre Japan i å erobre store deler av Stillehavsregionen. Japans invasjon av Malaya ble igangsatt allerede samme dag.

På lenger sikt var angrepet imidlertid et stort feilgrep, som kjent. Angrepet virket samlande på den ressurssterke amerikanske befolkningen, som straks begynte å mobilisere til krig. Den japanske admiral Isoroku Yamamoto, som hadde vært marineattaché i Washington, beskrev situasjonen best slik: «Jeg frykter at alt vi har gjort er å vekke en sovende kjempe, og fylle ham med en fryktelig viljestyrke».

LUPINE PIKO X4 INDUSTRIAL SMART- CORE

Lupine Piko X4-IND er en liten avansert LED hodelykt. Lykten er beregnet for profesjonelle brukere og har bla. programmerbar styringsenhet og batteriindikator, som også kan fungere som varsel/ markeringslys. Lykten har 7 forhåndsinnstilte programmer og kan enkelt programmeres og forandres etter ønske. Lykten leveres med bla. 1 x 3,3Ah Smartcore Fastclick batteri, hodebånd, Microlader med 12V/230V adapter, diffusere filter, USB One (med denne overgangen kan man lade/drifte ifra Lupine batteriet til eksempel: Smart telefon, GPS, Tablet osv), Go-Pro feste, feste til hjelm og/eller skjold og 120cm kabel.

Lupine Piko X4 Industrial SmartCore koster 5799,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

CASIO G-SHOCK STEEL 210M - KLOKKE

Klokken har en Neo-skjerm som fungerer ved at viserne og indekstallene har et fluoriserende lag og lyser i mørket hvis klokken tidligere er blitt utsatt for en lyskilde. På denne måten kan du alltid se hvor mye klokken er, selv i mørket. Klokken har i tillegg en Super-Auto-LED lys funksjon. Og når denne funksjonen er aktivert, holder det å bare vri håndleddet lett for å lyse opp bakgrunnen på klokken. Klokken er både støtsikker, antimagnetisk og vannbestandig ved ned til 20 bar. Klokken har også integrert forskjellige funksjoner som stoppeklokke, alarm, nedtelling og automatisk kalender. Med andre ord er denne klokken ypperlig for alle som trenger en tøff og robust klokke, med god funksjonalitet og fint design.

Casio G-Shock Steel koster 3841,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

CONDOR AEGIS HARD SHELL JAKKE

Aegis er jakken du trenger når det er kaldt og vått vær. Det vanntette hard shell materialet med vanntette glidelåser holder deg tørr. Jakken har gode ventilerende egenskaper slik at den er behagelig å bruke. Jakken er praktisk med mange lommer både utvendig og på innsiden.

Condor Aegis Hard Shell koster 1899,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

BRYNJE ARCTIC TACTICAL LUE

Denne luen holder deg varm, selv i -30°C. Innsiden av luen er laget av polycolon garn som opptar lite fuktighet, så du holder deg tørr selv om du svetter.

Nettingkonstruksjonen binder luft og leder fuktighet effektivt bort fra kroppen hvor ullen suger opp og fordamper fuktigheten videre ut.

Denne måten å transportere fukt på er selve hemmeligheten bak Arctic luens suverene funksjon. Og ettersom disse egenskapene er unike, blir luen brukt av profesjonelle aktører innenfor ulike felt hvor akkurat disse egenskapene er påkrevd.

Brynje Arctic Tactical Lue koster 199,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Til politisk ledelse og beslutningstakere

–Langtidsplan uten kystforsvar – hvem skal fylle tomrommet i skjærgården?

BAKGRUNN

Som medlem av Utenriks og forsvarskomiteen mottar du dette brevet, fra bekymrede offiserer i Sjøforsvaret. Dette er på ingen måte et opprop for å beholde egen arbeidsplass eller egne fartøy. Derimot er dette en orientering om en åpenbar underkommunisert konsekvens av Langtidsplanen, slik den presenteres og står i fare for å vedtas. Mange kapasiteter skal ut av strukturen vår. Altså fjernes med et vedtak du eller ditt parti er med på å fatte. Kystforsvaret vårt utraderes uten at dette isolert sett er videre diskutert. Skjebnen til Sjøforsvarets korvetter har ikke fått særlig oppmerksomhet, noe som kanskje kan skyldes at det ikke er like nært forestående som for enkelte andre avdelinger. Kjenner du til hva vi mister, og hva konsekvensene reelt sett vil bli?

I November skal du med flere ferdigstille behandlingen av Prop. 151 *Kampkraft og Bærekraft – Langtidsplan for forsvarssektoren (LTP)*. Der foreslås blant annet at korvettene utfases når de nye kampflyene har «*tilstrekkelig overlappende kapasitet*», noe de etter vår vurdering aldri vil kunne få. Korvettene er spesialister innen overflatekrigføring og kystnære operasjoner. En utfasing av korvettene vil medføre at Norge mister 6 av 11 krigsskip, sett bort i fra ubåter, og bortimot hele evnen til å bedrive kystforsvar sett i sammenheng med den foreslåtte nedleggelsen av Kystjegerkommandoen (KJK) og Sjøheimevernet (SHV). Dette henger dårlig sammen med prioritering 1 i LTP, som er å «Styrke forsvaret av Norge».

Sjøforsvaret skal være et hensiktsmessig sikkerhetspolitisk verktøy, for å ivareta maritime oppgaver i fred, krise og krig. Både i nasjonal og internasjonal sammenheng. LTP argumenterer for et forsvar hvor maritime oppgaver i stor grad skal ivaretas av Kystvakten, fregatter og ubåter, med støtte fra maritime patruljefly og nye kampfly (F35). Ingen av disse har kapasiteter som kan erstatte dagens kystforsvar, som i hovedsak består av korvetter, KJK og SHV.

Norges langstrakte og krevende kyst trenger hurtige, mobile og slagkraftige enheter, som er spesialister i sonen mellom åpent hav og landjorden. De norske korvettene håndterer kystsonen på en måte ingen andre er i nærheten av. Fartøyene kjennetegnes nettopp ved sin mobilitet, slagkraft og evne til å operere skjult i de mest krevende farvann norskekysten kan by på. I dagens sjøforsvar representerer disse fartøyene en

formidabel kapasitet, og en avgjørende kapasitet i samarbeid med øvrige elementer fra Sjøforsvaret og Forsvaret. Dersom korvettene utfases vil vi ikke ha tilstrekkelig verktøy eller kompetanse til å gjennomføre maritime operasjoner innenfor grunnlinjen, ei heller til å møte en eventuell fiende i dette domenet. Vi sparer og prioriterer oss fattige på handlekraft, beredskap og troverdighet. Dette har stor betydning for forsvaret av Norge, og forslaget står i sterk kontrast til langtidsplanens viktigste prioritering. Vi ønsker med dette å synliggjøre hvilken kapasitet man nå står i fare for å miste. En kosteffektiv og viktig forsikring som gir stor gevinst, også i fredstid, vurderes strøket fra strukturen. Kan kystnasjonen Norge stå uten et kystforsvar, eller uten elementer som viderefører korvettens kapasiteter og egenskaper?

KORVETTER AV SKJOLD-KLASSEN

I dag bemannes og opereres 5 av 6 korvetter, som samlet sett leverer rundt 450 patruljedøgn i året. I løpet av disse seilingsdøgnene patruljeres og øves det langs hele kysten, og korvettene er en del av normalbildet. Kysttrafikken, lokalbefolkningen og handelsflåten fra inn og utland kjenner til korvettene, som er til stede – «synlig og troverdig». De patruljerer ofte over 500 nautiske mil på en dag, tilsvarende en strekning Bergen – Bodø. En korvett kan forlate Haakonssvern, og være klar for operasjoner i Troms og Finnmark innenfor et antall timer som ellers kun er mulig ved bruk av fly.

Skjold-klassen seiler i dag med en tilpasset beredskapssats for våpen, ammunisjon og missiler, og øver nesten daglig på krigslignende scenario og våpenbruk. Fem fartøy klare til strid utgjør en relativt stor andel av dagens reduserte forsvar. De representerer solid slagkraft med sin 76 mm kanon, og 8 sjømålsmissiler med landmålskapasitet. Korvettene er med sine mange patruljedøgn og daglige operasjoner, svært håndgripelige og klare til strid på svært kort varsel. Operative enheter som representerer en vesentlig del av den stående beredskapen.

Korvettene har evnen til å utnytte kystfarvannene våre. Dette er deres «bakgård». De kjenner den inn og ut, de kan bli borte fra «bildet» og være tilnærmet umulig å finne. På denne måten representerer de en meget krevende fiende for en eventuell aggressor. Store ressurser må settes inn for å lokalisere og nøytralisere én korvett. Med noe varslings tid kan disse 5 (6) korvettene være fordelt ut langs hele kysten. De kan binde opp fienden i lang tid, noe vi sårt trenger i påvente av alliert støtte. Samtidig gir det oss store muligheter til å slå hardt mot

fienden, fra et sted han ikke forventet at noen opererte.

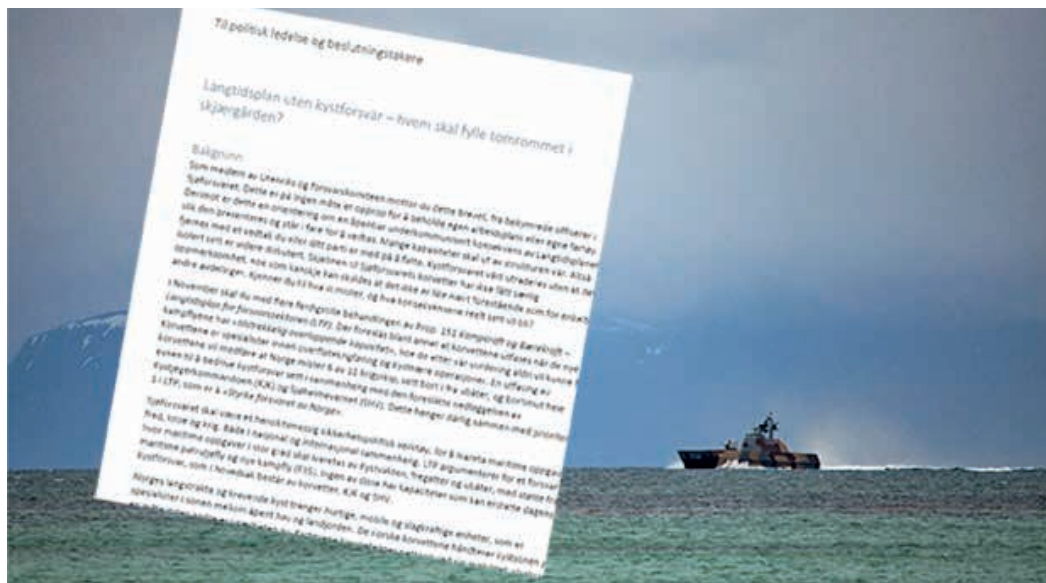
Norske kapasiteter og norsk suverenitet demonstreres når ikke allierte militære fartøy passerer kysten vår. Ikke mange gjør dette uten å ha blitt møtt av et norsk marinefartøy. Dette kommuniserer at vi bryr oss. Vi følger med og er til stede, gjerne langt til havs, og vi har ressurser og viljen uavhengig av ukedag eller høytid. I de fleste tilfeller benyttes en korvett til slike oppdrag. En fregatt trenger langt lengre reaksjonstid, har mindre mobilitet og er en langt mer kostnadskrevenhet å benytte.

Korvettene har ved sin tilstedeværelse vært til stor nytte og støtte til det sivile samfunn. Ved mange anledninger har fartøyene vært av de første på plass ved søk- og redningsoppdrag. Fartøyene er utrustet med dykkere, redningssvømmere, røykdykkere, lensemateriell, IR-kamera og en relativt avansert sanitetsstasjon med godt utdannet sanitetspersonell. Samlet sett er Skjold-klassen en kapasitet som betyr mye for folk langs kysten. Vi snakker om militære enheter som kan være en stor ressurs for håndtering av sivile ulykker og katastrofer. Beredskap, kort responstid og hurtig forflytning for å kunne yte hjelp og bistand, støtte for toll, politi eller øvrige samfunnsorganer er viktig. Dette bygger tillit i befolkningen, og viser at vi besitter relevante og nødvendige ressurser og kompetanse.

Daglige operasjoner på kysten demonstrerer at Norge har kontroll, og vi har «synlig politi i gatene» dersom en situasjon skulle oppstå eller en krise utvikler seg. Korvettens spisskompetanse bygges ikke opp over natten. Det har tatt generasjoner og utvikles stadig, men vil antakeligvis ikke merkes for de fleste før det kan konstateres som et alvorlig tap.

KORVETTENS BETYDNING FOR FORSVARET SOM HELHET

En av Forsvarets hovedoppgaver er tilstedeværelse i prioriterte områder, samt etterretning og overvåkning av norske interesseområder. Indre farvann er et viktig interesseområde for Norge, og defineres som havområdet fra grunnlinjen og inn til de innerste fjorder og havner. En meget stor andel av varer som importeres til Norge ankommer sjøveien, noe som gjør oss sårbare dersom vi ikke evner å sikre trafikken eller holde seilingsledene våre åpne. Samtidig bidrar korvettene til Forsvarets Operative Hovedkvarter (FOH) sitt totalbilde. De leverer viktige bidrag for å opprettholde et sanntidsbilde over normalsituasjonen, i en stor og viktig del av landet. Dette bildet har stor verdi for å identifisere det unormale. Det som plutselig kan vise seg å tendere til en hendelse eller

konflikt, kan fanges opp og dokumenteres. På denne måten gis beslutningstakere et styrket beslutningsgrunnlag. Som LTP også beskriver vil «opprettholdelse av situasjonsforståelse og kontroll i nordområdene» fortsatt være prioritert. Korvettene har de siste årene stått for en betydelig andel av Sjøforsvarets Nord-Norges-prosent.

LTP poengterer at «NATO-samarbeidet forutsetter et troverdig nasjonalt forsvar som kan reagere hurtig og gjennomføre koordinerte operasjoner, samtidig med mottak av alliert støtte.» Dette forplikter oss til å sørge for at denne støtten faktisk er mulig, gjennom opprettholdelse av en tilpasset men solid struktur. Korvettene driver koordinerte operasjoner på jevnlig basis, både innad i Sjøforsvaret og i samarbeid med Hæren og Luftforsvaret. Landstyrker kan støttes med kanonild, og missiler kan leveres mot både sjø- og landmål utpekt av andre. Korvettene er således en meget viktig bidragsyter i et større bilde, for å håndtere ulike trusler, sikre kritisk infrastruktur og mottak av alliert støtte.

Uten totalt luftherredømme vil det kunne være en stor utfordring å beskytte allierte styrker som kommer Norge til unnsetning ved en eventuell væpnet konflikt. Fregattene våre kan gi god beskyttelse på det åpne hav, og i større åpne fjorder, men får utfordringer der trange og uoversiktlige farvann krever andre egenskaper. Et samarbeid mellom fregatter og korvetter vil sørge for en adskillig bedre sikring, enn hva kun den ene fartøystypen er i stand til alene. De maritime forsyningslinjene vil ha behov for beskyttelse flere steder langs norskekysten, både innenfor og utenfor grunnlinjen. Da må Marinen ha kapasiteter som også kan kontrollere indre farvann.

I fredstid demonstreres dette relativt ofte, da korvettene ivaretar eskortering av utenlandske militære fartøyer fra grunnlinjen og inn til Haakonsvern eller andre havner. Riktignok er trusselnivået lavt, og slike opp-

drag kan derfor fint ivaretas med mindre enheter. Men hva hvis trusselnivået øker? Hvem skal kunne påta seg disse oppdragene da? Korvettene utmanøvrerer det meste annet som ferdes på fjorden i dag. Samtidig har de en enestående mulighet for makteskalering fra bunn til topp.

KRISE OG KRIG

Ved krise eller krig anbefales det at fregattene, ubåtene og våre nye kampfly (F35) skal ivareta forsvaret av Norge langs kysten. Sett opp mot en korvett vil F35 ha begrensninger knyttet til både våpenlast og utholdenhet i operasjonsområdet. Et moderne fiendtlig fartøy vil ha gode systemer for både deteksjon av, og våpen til bekjempelse av, alle typer trusler. For å evne å nøytralisere en slik plattform må man sørge for å slå til når og hvor det er minst ventet, med en styrke som fienden, til tross for gode systemer, ikke klarer å bekjempe. Timing er ofte kritisk, og timer eller dager med venting kan være realiteten. Det vil være behov for et antall missiler, som likevel ikke overgår det én Skjold-klasse kan bære.

Dersom tilsvarende missiler skal leveres i samme antall fra F35, vil det kreve et stort antall fly som dessverre har meget begrenset utholdenhet i operasjonsområdet. Ved en væpnet konflikt i Norge vil F35 utvilsomt være etterspurt i andre typer oppdrag. Det er derfor på sin plass å spørre seg om et større antall F35 vil være tilgjengelig til forsvar av Norges kystlinje. Trolig ikke. Et kosteffektivt alternativ er korvetter, som kan ligge skjult i lengre perioder klare til å levere våpen.

De som hevder at F35 kan erstatte Skjold-klassen har i beste fall tatt noen snarveier i utredningen. En flybase vil i mange tilfeller være et høyt prioritert mål for en fiende, og vil kunne lide store tap til tross for luftvern. Haakonsvern som base har dessverre ingen luftvern, men de verdifulle fartøyene kan utplasseres langs kysten. Ubåter og korvetter

kan i tillegg innta posisjoner som er ukjent for en fiende, og utnytte et optimalt øyeblikk i en ellers kritisk og krevende situasjon. De som er villige til å la kampfly «erstatte» korvettene, kun på grunnlag av tilsvarende type missiler, legger med andre ord alle eggene i samme kurv.

Fregattene, som Norges eneste andre overflatekapasitet, har sitt primære operasjonsområde i de store fjorder og utenfor grunnlinjen. De er spesialiserte innen anti ubåt-krigføring og luftovervåkning, og har begrensninger innaskjærs i forhold manøvrering, våpen- og sensorbruk. En fregatt vil aldri kunne «bli borte» på samme måte som en korvett, og bindes trolig opp i sine hoveddomener. En fregatt har gode selvforsvarsvåpen, men dette er noe som før eller siden går tomt. Målet for en Skjold-klasse er å unngå behov for selvforsvarsvåpen i samme grad, ved å forbli udetektert eller «forsvinne» ved behov.

OPPSUMMERING

I LTP står følgende: «Langtidsplanen sikrer Norge et forsvar med robuste og fleksible operative avdelinger som kan håndtere skiftende utfordringer hjemme og ute i lys av det til enhver tid gjeldende trusselbildet.»

Bidraget til maritime situasjonsbevissthet, tilstedeværelsen, beredskapen og slagkraften erstattes ikke av andre enheter i forslaget til langtidsplanen. Korvettens rolle og betydning virker undervurdert. Investeringen i stående beredskap gjennom daglige operasjoner er relativt liten, sett opp mot forsikringen dette gir for avgjørende slagkraft i krise og krig. Hvem skal erstatte dette i fremtiden? Behovet ser ikke ut til å minke, sett i lys av mer aggressiv retorikk fra øst og verdensbildet for øvrig.

Korvettene er til stede! De er klare til strid, og dermed gripbare til både nasjonale og internasjonale operasjoner på svært kort varsel. De er relativt billige enheter med stor fleksibilitet, sammenlignet med fregatter, ubåter og F35. Skjoldklassen er noe en potensiell fiende vil bli tvunget til å bruke mye tid og ressurser på. Dersom vi lykkes med at Norges Forsvar virker avskrekkende, har vi lykkes med den aller viktigste jobben. Den avskrekkende effekten vil imidlertid bli adskillig redusert ved utfasing av korvettene, og samtidig har vi enda mindre å gå i kamp med om så skulle bli nødvendig!

Kjære politiker og beslutningstaker: Kan du leve med et vedtak som ytterligere bygger ned Norsk forsvarsevne? Ta ansvar og bevar kystforsvaret vårt!

Med vennlig hilsen
Dagens skipssjefer på Norges korvetter

En «kriger» med glimt i

-Husk at våpenet er det viktigste du har i ildstriden. Derfor må du kunne beherske det!

**TEKST: OLA K. CHRISTENSEN
(PIO HV-REGION ØSTLANDET)**

Kruttlukta henger over skytebanene på Heistadmoen. Soldatene fyrer av den ene runden med skarpt etter den andre til nøye observasjon fra instruktørene iført sine gule vester, som etter hver runde gir råd og tips til den enkelte – med ett mål for øye: å gjøre den enkelte soldat best mulig rustet til å bruke våpenet i en eventuelle stridssituasjon. Være kampklar!

Ljabru HV-område er inne til sin årlige trening, denne gang en ren omvæpningsøvelse, der det meste av oppmerksomheten derfor dreier seg om HK-416 og MP-7.

PERFEKSJONERING

En av de «gulkledde» er så å si et fast innslag på Heistadmoen – og i andre skyte- og øvingsfelt der Heimevernet utdanner sine kvinner og menn på nye våpentyper og alt hva dette innebærer av våpenkjennskap, kunnskap, taktikk, teknikker og driller. Med en god porsjon entusiasme, pedagogikk og ikke minst

med glimt i øyet bidrar han til å perfektionere den enkeltes skyteferdigheter. Dette er noe rittmester Christopher Soelberg virkelig brenner for.

I det daglige er han eier av en bedrift innen jaktutstyr og kommunikasjonsmidler, mens han i HV-sammenheng er sjef for Sogn HV-område i hovedstaden.

KULTURSJOKKET

Det var en ren tilfeldighet som førte ham inn i HV. Via en bekjent ble han invitert med til Steinsjøen skytefelt for å se på en trening. Men det som møtte ham glemmer han aldri; nemlig en gjeng med dårlig selvtillit og dårlige militære ferdigheter, men dog engasjerte og med en vilje til å utrette noe, siden de først var der.

-Jeg fikk et kultursjokk, forteller den kavaleriutdannede offiseren.

- Det var en bisarr opplevelse. Jeg kunne der og da ikke se noen sammenheng mellom trainingen og oppdraget, ei heller registrere noen refleksjon rundt det man trente på opp mot den virkeligheten som ville møte denne HV-avdelingen.

«FOLKEFORSVARET»

Men noe – for ikke å si noen – må ha grepet ham, eller kanskje retttere sagt sjarmert ham, for denne opplevelsen på Steinsjøen resulterte i at han ble innleid som instruktør i HV, og siden områdesjef.

Nettopp entusiasme, HV-soldatenes entusiasme for å gjøre en best mulig jobb under den årlige trainingen, er noe av det som fascinerer 49-åringen, som er kjent både for sine meninger – type sterke – og formuleringer – type spiss.

Det er nemlig mye, og mange, som gleder områdesjefen – og da først og fremst menneskene.

- Dette «folkeforsvaret» er unikt. Helt unikt, og det finnes ikke dets like. På denne arenaen møtes totalt forskjellige mennesker når det gjelder yrkesbakgrunn, livserfaring, alder, sosial bakgrunn, interesser – you name it! Med andre ord et fantastisk godt utgangspunkt for å skape noe, understreker rittmesteren, som synes ideen om «folkeforsvaret» er helt rå.

- Norge har en befolkning bevæpna til

- Rasjonalet for vårt landsdekkende HV er egentlig uslåelig. Et trumfess. Det å skulle forsvare hus og hjem der vi bor og det og dem vi vil beskytte – med livet som innsats, mener rittmester og områdesjef Christopher Soelberg i Oslo og Akershus heimevernsdistrikt 02. FOTO: JOSTEIN HESTDAL

tennene – og vi kan gjøre landet til et svært ubehagelig sted å være for den som ikke er bedt hit.

OVERLEVE

Men uansett hvor forskjellige HV-soldatene er, har de likevel det til felles at de kanskje en dag havner i en situasjon hvor våpenet må brukes. Da må den enkelte kort og godt lykkes. Og nettopp det å få andre til å lykkes, er noe av Christophers grunnleggende drivkraft.

- I en strid handler det om å overleve. Jeg vil at mine soldater skal komme hjem helskinnet til sine og ikke i en pose, fordi våpenkunnskapen var for dårlig da vi måtte slåss på norsk jord!

I vel så stor grad som områdesjef Soelberg bryr seg om folk, er han opptatt av effektiv tidsbruk. Under den årlige treningen – eller en øvelse for den saks skyld – skal det tas ut ett hundre prosent av mannskapene og befalet.

- Som avdeling skal vi være klar til strid. Alltid! Det er det Sogn HV-område trener på. Vi skal kjenne til vårt oppdrag og kunne løse oppdraget praktisk og mentalt, når det smeller. For når soldatene da spør: «Hva nå, sjef?», da svarer jeg at «Nå skal vi gjøre som vi pleier.»

365 DAGERS BEREDSKAP

Produksjonen i et HV-område er, ifølge Christopher, ikke årlig trening. Produksjonen i et HV-område er 365 dager med beredskap, men der årets trening er hans og hennes siste sjanse til å skaffe seg ferdighetene for å overleve, dersom noe skjer innen neste trening.

Sogn HV-område har utarbeidet et veikart til operativ evne – et slutttilstandsdokument – som fastsetter hva som skal kunnes og hva som bør kunnes; med andre ord alt som er nødvendig for å kunne overleve ildstriden som enkeltmann, lag, tropp og område.

- Den enkelte soldat og befal har et selvstendig ansvar for å skaffe seg disse ferdighetene, mens mitt ansvar er blant annet å tilrettelegge for det. Men: jeg gir aldri noen en jobb jeg selv ikke vil gjøre; det vil si gi en ordre som ikke er gjennomførbar – noe annet blir meningsløst. Derfor er ett av de viktigste spørsmålene soldatene stiller meg: «Hvorfor gjør vi dette? Hvorfor gjør vi det slik?» Da gjelder det å kunne parere med et godt «fordi» - fordi kan du ikke bruke børsa, kan du miste livet, poengterer rittmesteren, som gjerne vil skryte av sine kvinner og menn.

- Den norske vernepliktige soldat er et

“ Hvert år skriver jeg et brev til hver soldat i Sogn HV-område for å takke for vedkommendes «vakt» i året som er gått. Det fortjener den enkelte!

Christopher

utrolig godt emne, der mange også har skarp erfaring fra utenlandsoperasjoner. Norske soldater er sindige – de tenker med hele hodet og hele hjertet.

PLIKTEN

Så hvordan få «folket» til å tilegne seg den nødvendige kunnskapen for å øke sjansen for å overleve? Ett av stikkordene er naturlig nok – i tillegg til selv å kunne håndverket – lederskap. Blant annet det å få folk som ikke vil være der til å gjøre sitt beste.

- Jeg stiller store krav til meg selv og til befalet mitt. Troppssjefen og lagføreren har en viktig rolle – førstnevnte for å få «verden til å snurre», sistnevnte omsette oppdraget i handling.

Treningen må tas alvorlig, ettersom noe usannsynlig kan skje. Samfunnet forvalter en plikt – en verneplikt – og skal vi først ha et pliktig forsvar, må Forsvaret tilrettelegge for at treningen er mest mulig reell og utstyret best mulig, og tilretteleggingen fra HV-02, fungerer veldig bra.

Hva så med krigens krav? Hva legger han i det?

- Det blir voldelig. Vondt. Vanskelig. Blodig. Kaotisk og uoversiktlig, vil jeg tro – vi vet jo ikke eksakt hvordan det kommer til å arte seg. Men det blir en «huskestue» vi må være best mulig forberedt på. Som samfunn vil vi alle bli berørt; man må leve i «fantasiland» for å tro noe annet. Det er jo bare å se seg rundt i verden – Europa inkludert. Hvem så eksempelvis Georgia eller Krim-konflikten komme? Jeg sier ikke at russerne invaderer oss. Men vi er jo her av

en grunn, og det innebærer praktiske og mentale forberedelser til å møte dem som ikke vil oss vel, uansett hvem!

«HVA SKJER HVIS...?»

Christopher bruker mye tid på å reflektere – forestille seg hva som kan skje og sette seg inn i dette.

- Kort og godt gjøre tankeøvelser, slik at når jeg havner utenfor komfortsonen, har jeg allerede en plan som kan redusere stressnivået mitt.

KAMPKLARE

- Det gjelder å være kampklar. Inneha de tekniske ferdighetene. En mental beredskap. Kameratskapet. Tiltroen til oss selv og hverandre. Denne tiltroen er noe av grunnmuren i enhver militær avdeling. Men noe av det viktigste er at mine har tiltro til meg som sjef!

Så hva er det han selv tror på, som motiverer for å være områdesjef, kompanisjef, i «folkeforsvaret»?

- De rundt meg – familie, venner, naboer; kort sagt det som betyr noe. Vår samfunnsform, vårt styresett. Samfunnets «grunnbok» er verdifull; at vi eksempelvis har et NAV som hjelper når du står på bar bakke; at vi har et politi som oppfører seg anstendig og så videre. Viktige verdier å forsvare

– verdier som HV-soldatene stiller opp for – hvor som helst i Norge.

KAOSET

Noe blant andre soldatene i både Sogn og i Sentrum heimevernsområde og i andre HV-distrikt gjorde 22. juli 2011, da også hovedstaden ble rammet av det ufattelige. Selv satte Christopher Soelberg seg i bilen for å kjøre fra sentrum og til Oslo og Akershus heimevernsdistrikt 02s hovedkvarter på Lutvann. Få visste hva som skjedde og hadde en form for oversikt – kaoset var komplett. Men noen handlet.

- Det var min «lengste» kjøretur noen sinne og en mental utfordring: det å skape rom i huet mitt for eventuelle kamphandlinger i Oslo sentrum. Slikt tar plass, forteller Christopher ettertenksomt.

Samtidig som han berømmer alle sine, som uoppfordret tok kontakt og meldte seg til tjeneste.

- Hva fortalte dette meg? Jo, at soldatene i HV stiller opp når det blir alvor og samtidig er fullstendig innforstått med konsekvensene. Men de stiller opp – for familien, venner, naboer og vårt samfunnssystem. Dette gav meg ytterligere tiltro til Heimevernet, og jeg ble ikke mindre stolt av mine etter 22. juli!

“ Humor er viktig. Latter og smil gjør jo ting enklere. Særlig i en organisasjon som HV hvor ikke alle har et ønske om å være. Humor kan kort og godt være et middel for å få folk til å gjøre sitt beste.

Christopher

*Riktig God Jul & Godt Nytt År!
til alle trofaste lesere av Offisersbladet*

P-3 Orion Del 2

– Status på den norske flåt

Den forrige artikkelen *Offisersbladet* hadde på trykk om P-3 Orion, skapte både glede og harme, alt etter leserens ståsted og «eierinteresser». Denne artikkelen er skrevet av en aktør med svært god innsikt i de norske P-3'enes tekniske status. Aktøren har bedt om å få være anonym. *Offisersbladet* kjenner identiteten, og trykker artikkelen fordi den er basert på fakta. Dessuten må vi tørre å stille spørsmål om hvorfor Orion må skiftes ut nå. Prosessen rundt ny-anskaffelse av P-8 Poseidon, synes også å være forskuttet og avgjort før den er behandlet i Stortinget. Og med en angivelig og potensiell prislapp på nærmere 11 milliarder kroner, må spørsmålet stilles om hvor de pengene skal tas fra?

Kilder *Offisersbladet* har snakket med, kan dessuten fortelle at P-8 flyr mest økonomisk i høyder rundt 30-40.000 fot, og at den ved overvåking i lavere høyder over havet, slik Orion ofte gjør, vil den svi av betydelig mer drivstoff. Dette fører til økning av driftsutgiftene. P-8 vil i henhold til kildene kreve større besetninger, altså enda en kostnadsdriver. Hvorfor kan ikke utskiftingen av Orion og milliardkostnaden skyves 10-15 år frem, og dermed muliggjøre strengt nødvendige materiell-investeringer i Hæren? Det er åpenbart at det foregår et visst alliansepress her. Har amerikansk og norsk E-tjeneste særinteresser som presser på? Hvorfor ble ikke høytflygende HALE UAv'er vurdert nærmere, slik forsvarssjefen anbefalte i FMR, og som han også skrev i sine kommentarer til LTP? Det må da være flere som mener noe om dette?

Einar Holst Clausen

OM VÅRE P-3 ORION

Norge har foretatt en betydelig investering på over 4 milliarder kroner for å fornye sin P-3-flåte på seks fly i løpet av de siste 6 årene. Flyene har gjennomgått modifiseringen "Lockheed Martin Mid-Life Upgrade (MLU)", og som følge av dette er alle tidligere pålagte flyrestriksjoner fjernet og hvert fly har fått ytterligere 15 000 flytimer. Det gir Luftforsvaret fly som kan utføre maritime patruljeoperasjoner i minst 20 år til. I tillegg til MLU-oppgaderingen er det utført tallrike former for avionikkoppgraderinger, deriblant installering av nytt autopilotutstyr. Det foreligger også planer for videre oppgraderinger av systemet for å forbedre sensorer og systemer. Når de oppgraderingene er fullført, vil Luftforsvarets P-3-flåte være en av de mest avanserte og kapable P-3 Orion-flyene i verden.

Forbedringene og oppgraderingene, kombinert med den nyetablerte logistikkavtalen med den Tyskland om å dele og samarbeide om reservedeler og komponenter, kommer til å redusere fremtidige kostnader til vedlikehold og drift av den norske P-3-flåten og gi økt operativ tilgjengelighet. Slik kan dette svært kapable flyet fortsatt utføre sine viktige anti-ubåtkrigføringsoppdragene (ASW-opppdrag) i nord og gi bred støtte til det norske forsvaret og NATO innen etterretning, overvåking og rekognosering (ISR-opppdrag).

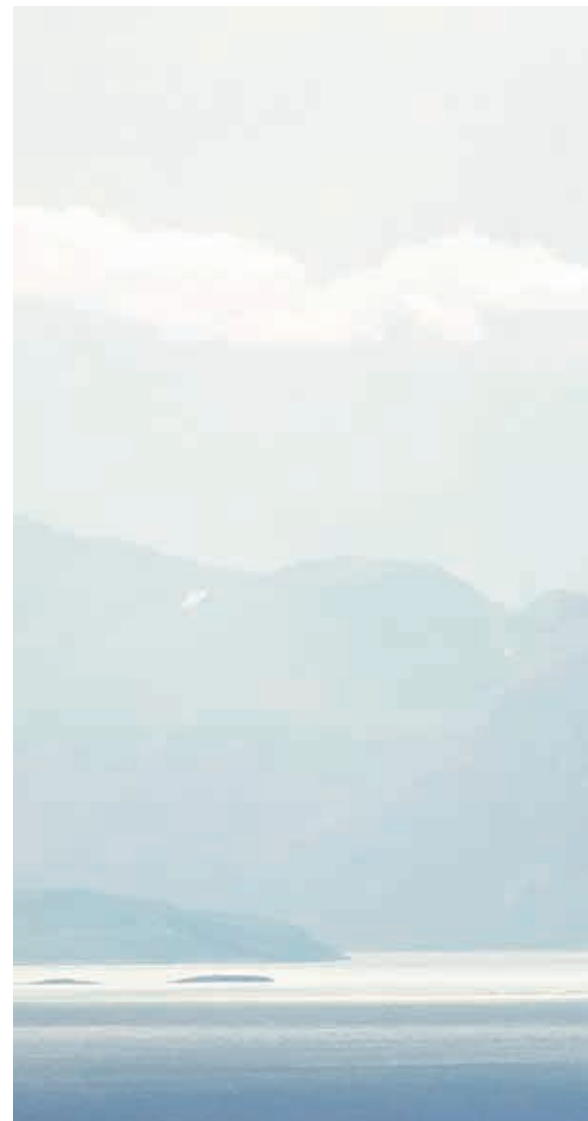
I tillegg til Norge er det en rekke andreland som har oppgradert sine P-3 fly:

- Canada – oppgradering av fjorten CP-140 Aurora-fly
- Tyskland – oppgradering av åtte P-3 Orion-fly
- US Customs and Boarder Protection – oppgradering av fjorten P-3 Orion-fly
- Hellas – oppgradering av seks P-3 Orion-fly
- Sør-Korea – oppgradering av seksten P-3 Orion-fly
- Taiwan – Levering av tolv P-3 Orion-fly
- Brasil – Oppgradering av seks av deres P-3 Orion-fly
- Chile – oppgradering av to P-3 Orion-fly

Enkelte av P3-brukerne erfarer allerede betydelige reduksjoner i årlige driftskostnader. Tretthets- og korrosjonsskader er fjernet ved installasjonen av MLU-settet på nye ytre vinger og de horisontale

stabilisatormonteringene, samt utskifting av en rekke innvendige komponenter som historisk sett har vært en betydelig årsak til lav flytilgjengelighet. Det forventes at de årlige utgiftene til vedlikeholdet reduseres med i overkant av 20 % årlig, men vil variere noe fra land til land.

Når disse forbedringene i flytilgjengelighet og reduksjon i årlige driftskostnader kombineres med de forventede ytterligere 20 årene med gjenværende levetid etter installasjon av MLU, er det enkelt å se hvorfor oppgradering av P-3 er sett på av mange internasjonale aktører som den mest kostnadseffektive måten å opprettholde MPA-kapasitet. Man unngår investeringskostnaden, økte driftskostnader (som følge av et større fly) og uten betydelige tilleggskostnader og drifts-

en av P-3 Orion etter oppgraderingene

konsekvenser knyttet til innføringen av en ny flytype.

P-3S FLEKSIBILITET

P-3 Orion-flyene har alltid hatt utmerkede evner til å utføre de mangfoldige og krevende oppdragene et maritimt patruljefly (MPA) må kunne beherske. Med midtlivsoppgraderingen kan flyene fortsette å operere i mange tiår framover. Når dette er sagt, vil flysystemer alltid ha behov for oppdateringer og oppfriskninger etter hvert som sensor- og systemteknologien går fremover.

Mange internasjonale P-3-operatører velger også å dra nytte av de mange kommersielt tilgjengelige cockpitoppgraderingene som i tillegg til å gi CNS/ATM-kompatibilitet også understøtter oppgra-

dering fra analoge til digitale komponenter gjennom installasjon av kommersielle hyllevarekomponenter (COTS), slik som for eksempel en glasscockpit. I mange tilfeller er disse COTS-avionikkpakkene blitt utviklet spesielt for P-3, og har allerede de nødvendige sertifiseringene. Dette gjør at man unngår alle utviklingskostnader som er forbundet med ikke-COTS-oppgraderinger.

For de landene som har valgt å beholde sine P-3-flåter i stedet for å anskaffe en ny flytype, kan den iboende fleksibiliteten og konfigurasjonsmulighetene i P-3-plattformen beholdes. Dette betyr at hvert enkelt land kan fortsette å endre og utstyre sin P-3 MPA-plattform som de selv ønsker, for å kunne tilpasse seg sine særegne operative krav.

SERVICE OG TEKNISK UNDERSTØTTELSE AV P-3

En av de utvilsomt største fordelene med å beholde P-3, som demonstreres av landene som er nevnt ovenfor, er at alle tidligere investeringer i nasjonale og internasjonale nettverk vil fortsette å gi P-3-brukerne betydelig avkastning. Et eksempel på P-3-nettverk er det internasjonale brukerfora, den årlige P-3 International Operators Support Conference (IOSC). Her deler brukerne nye ideer om drift, vedlikehold og opplæring av fly i et godt etablert nettverk av støtteleverandører som tilbyr materiell og støtte knyttet til vedlikehold, reparasjon og operasjoner (MR&O-støtte) over hele verden.

Ut ifra dette perspektivet ble den fremtidige understøttelsen av de norske P-3

P-3 Orion patruljerer ofte i lav høyde Foto Forsvaret.

styrket da det norske Luftforsvaret og den tyske marinen ble enige om å dele og samarbeide om P-3-reservedeler og reparasjoner. På denne måten øker tilgjengeligheten av deler og samtidig reduseres kostnader og ledetid.

Ekstra tilførelse av deler kan oppnås ved å utnytte Lockheed Martins «Source Point»-nettverk, en gratis tjeneste for P-3-operatører som hjelper til med å finne vanskelig tilgjengelige deler. Leverandørene og distributørene i dette nettverket fortsetter stadig å øke tilgjengeligheten av P-3-reservedeler og reparerbare komponenter. I løpet av de siste årene har Source Point-nettverket sørget for at hundrevis av P-3-deler er tilbake i produksjon. De reaktiverer produksjonen av deler som er foreldet eller ikke lenger er i produksjon, samt redesigner og lager nye deler.

Det bør også nevnes at land som har valgt å erstatte sine P-3-flåter med andre MPA-fly, f.eks. US Navy, kan et betydelig volum av overskudds P-3-komponenter bli tilgjengelig for andre P-3-driftsmiljøet og dermed fortsette å gjøre reservedeler tilgjengelige lenger.

DRIFTSKOSTNADER FOR P-3

Reduksjoner i fremtidige kostnader per flytime krever at operatørene engasjerer, og investerer, i videreutviklingen av P-3-flymaskinen. Mange P-3-operatører ønsker å beholde etablerte vedlikeholdsfunksjoner og kun sette mindre deler av vedlikeholdsaktivitetene til eksterne leverandører. Et eksempel hvor vedlikeholdet er satt ut til eksterne er det vellykket Performance Based Logistics-kontrakten som Lockheed Martin har med US Customs and Border

Protection (CBP). Her har man klart å redusere driftskostnadene som gjennom en insentivbasert vedlikeholdsavtale som redusere kostnadene per flytime og senke den totale levetidskostanden. Den canadiske P-3-flåten har valgt en tilsvarende løsning, hvor Department of National Defence valgte å etablere en ytelsesbasert tredjelinje supportkontrakt hos en nasjonal MR&O-leverandør. Gjennom denne ordningen, og at de har foretatt tilsvarende investeringer som Norge, har Canada vært i stand til kontinuerlig å optimalisere P-3-flåtens driftskostnader og tilgjengelighet.

I tillegg til økningen i flyenes tilgjengelighet og reduksjonene i driftskostnadene som er forbundet med oppgraderingene og modifikasjonene som er beskrevet ovenfor, bør det også bemerkes at man får en rekke utfordringer når man skal erstatte P-3-flåten med en ny flytype. Dette gjør det nødvendig å endre vedlikehold, opplæring og infrastruktur. Fra dette ståstedet, og ved hjelp av tommelfingerregelen om at støttefunksjonene knyttet til et nytt fly utgjør sytti prosent av samlet anskaffelseskostnad, øker innkjøpsprisen på en ny flytype dramatisk når alle andre kostnader relatert til utskifting tas med i beregningen. For eksempel vil en betydelig del måtte gå til utskifting eller oppgradering av eksisterende hangarer for å imøtekomme nye krav.

AVSLUTNING

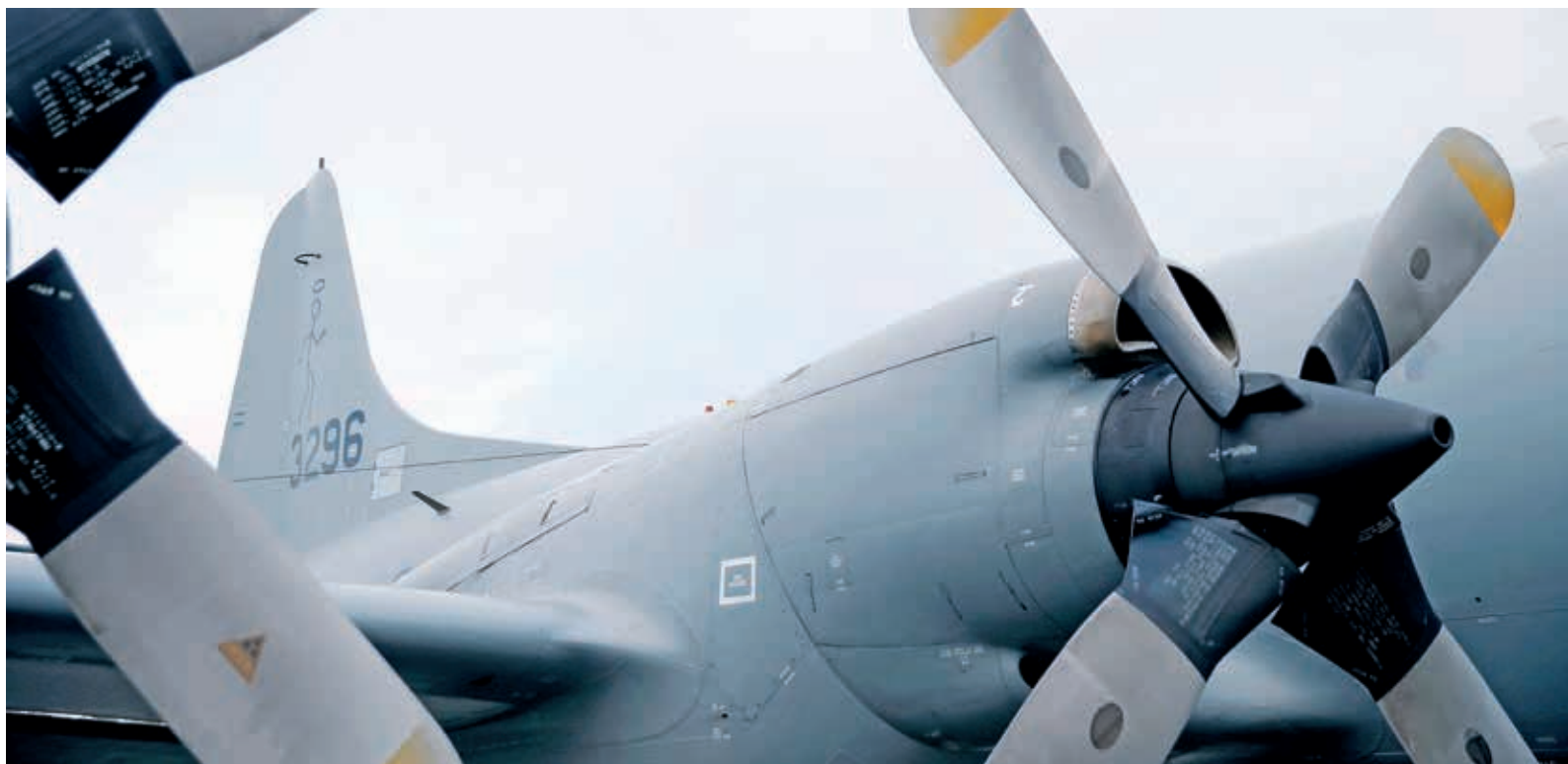
P-3 Orion har vist seg som en meget kapabel ASW- og ISR-plattform i mange år for mange nasjoner og operatører. Gjennomføring av Mid-Life Update (MLU) gir flyene

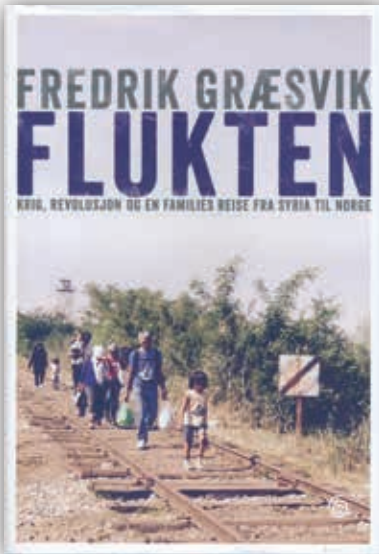
15 til 20 år lengre operativ tjeneste. Sammen med nødvendige sensorsystemer, og moderniserte oppdragssystemer og avionikk, gir dette P-3 Orion en kapasitet som overstiger andre av dagens MPA-fly i markedet.

Mange internasjonale P-3-operatører har gått inn for å videreføre P-3 Orion som sin strategiske MPA/ISR-plattform for de neste 15–20 årene. Myndighetene i Norge samarbeider allerede med det globale P-3-miljøet og Lockheed Martin på jakt etter nyskapende løsninger for å opprettholde plattformen, oppdragssystemet og å håndtere problemer med foreldelse. Det er allerede gjort betydelige investeringer som sikrer P-3 Orion operativ relevans i mange år. Denne investeringen er allerede med på å redusere fremtidige driftskostnader og bygger på eksisterende infrastruktur, opplæring, operasjonell taktikk og støttesystemer.

Hvis man velger å gå over til en ny MPA-flytype vil det kreve milliarder av kroner i kostnader til ny opplæring, taktikkutvikling, kjøp av våpensystemer og infrastruktur – bare for å oppnå en evne som ikke er noe bedre, kanskje til og med verre, enn det eksisterende P-3 Orion som det norske Luftforsvaret har i dag.

P-3-flyene gir fleksibilitet med tanke på design og oppgradering av oppdragssystem, og vil la Norge fortsette å tilpasse sine sensorer og elektronikk for å utføre de unike oppdragene som kreves av Luftforsvaret og andre oppdragsgivere. P-3 gir også Norge valgmuligheter og kontroll over hvordan flyet vedlikeholdes og modifiseres i fremtiden.

FREDRIK GRÆSVIK – FLUKTEN

Den svært så erfarne utenriksreporteren i TV2 er nå ute med sin femte bok.

«Flukten – krig, revolusjon og en families reise fra Syria til Norge», er like ærlig og direkte som alle de andre bøkene Græsvik har skrevet. I boken fortelles Midt-Østen/Syrias tragedier og krigsmareritt, gjennom en families opplevelse av det hele. En familie som til slutt forlater alt de har og flykter gjennom Europa, på vei til Norge. Nok en gang klarer Græsvik med sin gode formidlingsevne, å drive litt folkeopplysning, fri for ensidig nyhetsformidling vi ofte er utsatt for her hjemme. Boken er direkte og knakende godt skrevet.

Den utgis på Kagge Forlag
ISBN 978-82-489-1844-8

*Fredrik Græsvik har tidligere skrevet
Høyt spill i Bagdad (2003),
Skuddene på Serena hotell (2008),
Den tapte krigen, Norge i Afghanistan (2014)
Evig krig, Israel og Palestina.*

Einar Holst Clausen

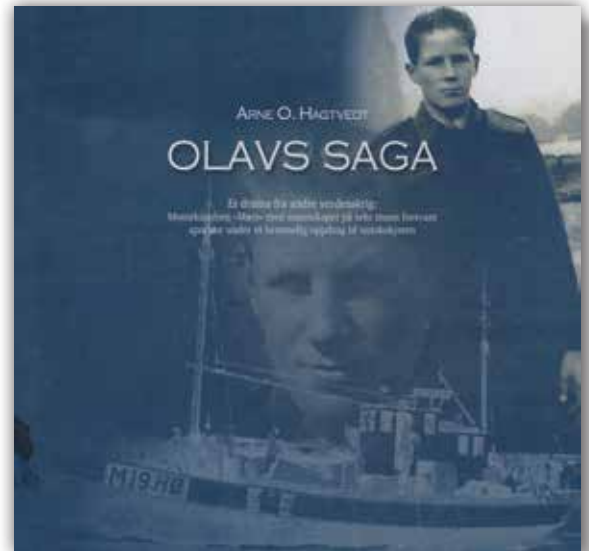
OLAVS SAGA

En paper-back utgave om et drama fra andre verdenskrig, der motorkutteren «Mars» med mannskap på seks mann forsvant sporløst under et hemmelig oppdrag til norskekysten. Boken er rikt illustrert med historiske bilder.

Motorkutteren «Mars» opererte ut ifra basen Peterhead UK, og detaljer om denne basen og operasjonene er den dag i dag hemmelighetsstempelt. Forfatter Arne O. Hagtvedt.

Boken er utgitt på Licentia Forlag
ISBN: 978-82-8339-040-7

Einar Holst Clausen

PUTIN OG JEG – RUSSLANDS VEI FRA HÅP TIL HÅPLØSHET

I denne 450 siders interessante, men også skremmende boken, har TV2's utenriksreporter Øystein Bogen klart å få frem klare utviklingstrekk i Russland de siste tiårene. Bogen skriver innsiktsfullt fra Gorbatsjovs glasnost, til Putins inntreden og knallharde grep om makten.

Boken gjenspeiler Bogens dype innsikt om Russland og de politiske prosesser der, som stadig mer ligner et diktatur. En situasjon som i økende grad bekymrer Vesten. Boken blir aldri kjedelig, for den er velskrevet og med innhold som kan få flere enn meg til å bli nervøse. Anbefales!

Boken utgis på Kagge forlag
ISBN 978-82-489-1857-8

Einar Holst Clausen

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

NESTE GENERASJON HELIKOPTRE

V 280 under tenkt oppdrag i fremtiden.

US Army er nå i startgropene for å finne neste generasjon helikopterteknologi. I 2017 ventes to konkurrerende TD (Technology Demonstrators) å komme i luften, basert på to forskjellige hovedprinsipper. Bell har fått i oppdrag å stille til testing med sitt V-280 Valor tiltrotor "fly-helikopter" (med hovedrotorer som står i horisontalplanet ved start/landing for å løfte vertikalt, for så å "tilte" over i vanlig stilling for flypropeller for fremdrift, ref. V-22 Osprey). Sikorsky i samarbeid med Boeing utvikler sin SB-1 Defiant, med to kontraroterende hovedrotorer på samme hovedaksel etter samme prinsipp som er velkjent på russiske Kamov helikoptre. Dette eliminerer selvsagt behovet for halerotor for styring. Defiant planlegges å få en aktermontert fremdriftspropell.

US Army prosjektet, JMR/FVL (Joint Multirole Technology/Future Vertical Lift) tar i utgangspunktet sikte på en maskin med en besetning på fire og kapasitet til å transportere minst 12 utrustede soldater "ut til" ca. 2.100 naut. mil (ca. 3.900 km) og til å operere med en fart på minst 230 knop (425 km/t). Det handler om maskiner som ventes å komme i tjeneste i både US Army, US Navy og US Marine Corps.

Vellykte helikoptre har som kjent meget lang levetid på markedet og i tjeneste, og

Sikorsky UH 60 Blackhawk.

dette er etter hvert blitt forsterket for maskiner som UH-60 Black Hawk og AH-64 Apache ved å ta i bruk ny teknologi i komponenter som skiftes ut. Begge disse helikoptertypene vil ventelig fortsette å fly i US Army i flere tiår, bl.a. med ny motorteknologi som nå er under utvikling. JMR prosjektet tar alt fra starten sikte på å utnytte dette. Testprogrammet, som vil strekke seg fra sent i 2017 og gjennom 2019, tar sikte på å fly 150-200 timer med hver demonstrator. Nå i demonstrator-fasen vil Bell bruke en General Electric T64 motor mens Bell-Boeing vil anvende en Honeywell T55. (Daniel Wasserbly, Jane's International Defence Review, nov 2016)

FLERE US HELIKOPTRE I EUROPA

Etter en betydelig reduksjon i antall helikoptre i Europa fra 2005, er US Army nå i gang med å øke antallet igjen. 12th CAB (Combat Aviation Brigade), som ligger i Ansbach (Bayern) og med enheter i Illesheim og Wiesbaden, er nå blitt styrket med 3rd Battalion, 227th Aviation Regiment, 1st Air Cavalry Brigade som normalt er stasjonert i Fort Hood, Texas. Denne "Task Force Spearhead" vil bli ytterligere styrket våren 2017.

Samtidig er treningen endret drastisk fra tiden i Irak og Afghanistan, da helikoptre stort sett var trygge i høyder over 1.500 - 2.000 fot (ca. 460 - 600 m). Endringen krever utstrakt, lav lavflyging og grundig planlegging av tokt. Kontakt med den ukrainske hæren har dessuten overbevist amerikanerne om at de må være forberedt på høyt operasjonstempo. Helikoptrenes vedlikeholdsbehov i fremre linjer utgjør et problem med dette tempoet. 3rd Battalion er per i dag US Army's eneste AH-64D

AH 64 Apache Longbow.

Apache enhet i Europa, og dette anses som en utfordring. (Bataljonen synes å ha standard oppsetting med 24 Apache'er, fordelt på tre tropper.) Det fremgår at Apache'er har vært i Danmark og trent sammen med danskenes EH101 Merlin og med bakkestyrker, og i Polen og de baltiske statene. På disse øvelsene skyter Apache'ene mye med skarp ammo. Behovet for ekstrem lavflyging, og taktikk og ildplaner, innebærer en mye tettere integrasjon med bakkestyrkene enn i Irak og Afghanistan, slik at ved støtte til en tropp med tre lag, vil Apache'ene kunne operere som et fjerde

lag/støttelag. Troppsjefen på bakken, eventuelt kompanisjefen, vil være sjef for operasjonen. Apache'enes Longbow radar og ildledning vil i slike scenarioer bidra sterkt til situasjonsoversikten. Det fremgår at dette for enkelte nasjoners del innebærer en bratt læringskurve, og begrensninger grunnet lite avansert nasjonalt samband på bakken.

Longbow radarsystemet, som i sin tid var epokegjørende, er et millimeter bølgesystem, montert øverst på hovedakselen, over hovedrotoren. Helikoptret kan ligge bak eksempelvis trær, med bare radaren over tretoppen, for så å gå litt opp først når det skal skyte. Det synes imidlertid at ved avfiring av siste versjon Hellfire missil, AGM-114L, som er et fullt ut "fire-and-forget" missil, er det bare nødvendig å løfte nesen på helikoptret slik at missilet, så sant det har "lock on", går over trærne. Longbow kan klassifisere kjøretøymål, for eksempel stridsvogner eller mobile luftvernssystemer. Kapasiteten er opptil 1.024 mål samtidig; men besetningens stipulerte kapasitet er klokkelig satt til 16. Longbow har datalink til andre Apache'er. (Jeroen van Veenendaal og Roelof-Jan Gort, Combat Aircraft, okt 2016)

AGM114 Hellfire.

SØRKOREANSKE HELIKOPTRE

Sør-Korea satser naturlig nok betydelig på helikoptre, både for luftmobile, helikopter-bårne styrker og kamphelikoptre. Sammen med europeiske Airbus Helicopters (tidl. Eurocopter) har KAI (Korea Aerospace Industries) utviklet et LAH (Light Armed Helikopter) basert på Airbus' velkjente H155 Dauphin. Airbus Helicopters planlegger å flytte H155 monteringslinjen fra Marignane i Frankrike til Sør-Korea i 2020. Sør-Korea har et plantall for LAH på 214 maskiner og Airbus-KAI sikter dessuten på å eksportere ca. 400 LAH.

Sørkoreanske Hanwha Corp. utvikler dessuten et avansert panserbekjempelses missil for LAH, TAiper (Tank Sniper). TAiper ventes å være klar for produksjon i 2023, samtidig med at LAH går i tjeneste i RoKA (Republic of Korea Army). (Kelvin Wong, Jane's International Defence Review, nov 2016)

France. Your naval partner in the High North

Your naval power®

DCNS

Scorpene Norway is the most capable submarine solution for Norway. It is designed to operate in harsh climate and in deep blue water.

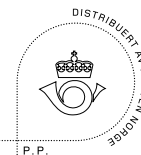
DCNS will provide Norway with the latest technological developments, based on existing design. As shown in Australia the French solution has superior stealth capabilities, sonar technology and superior weapon capacity.

DCNS submarine capabilities is proven and tested. Benefits from sea proven Scorpene technology and the latest Barracuda tech.

For more information visit
www.dcnsgroup.com

B-Economique
NORGE

Avsender: Offisersbladet, Postboks 501 Sentrum, NO-0105 Oslo

TRUST

WHAT YOU CARRY

WHATEVER THE MISSION

Nammo gives you the edge in any situation, in any environment. The Nammo M72 LAW combines decades of innovation and Nammo expertise to deliver a world-leading close combat weapon. Easy to operate, lightweight and powerful, this compact shoulder-launched munition offers precision and power in a single system, covering a range of different targets.

Nammo

SECURING THE FUTURE